Fylkesmannen i Østfold

Rapport

Årsrapport 2003

Februar 2004

fil:h\aas\arsrapp03
Fylkesmannen i Østfold

27.02 2004

Årsrapport 2003
Forord

Årsrapporten viser bredde og variasjon i embetets oppgaver. En viktig del av arbeidet er rettet mot kommunene hvor vi har oppgaver knyttet til lovlighetskontroller av kommunale budsjett og klagebehandling av vedtak truffet i kommunale organer. Innenfor sosial- og helsevesen, familierett, fri rettshjelp, miljøvern, landbruk, utdanning og på andre områder har vi en rekke forvaltnings- og rådgivningsoppgaver.

Grundig, juridisk korrekt og rask saksbehandling vektlegges. Utadvendt virksomhet blir stadig mer betydningsfullt. Dette gjør det også stadig viktigere å prioritere slik at vi får riktig balanse mellom de ulike oppgavene; saksbehandling, tilsyn, rådgivning, pådrivervirksomhet og utviklingsarbeid. På noen områder, vesentlig Justisdepartementets, Kommunal- og regionaldepartementets og Sosialdepartementets områder, har ikke våre ressurser vært tilstrekkelig til gjennomføring av embetets planlagte virksomhet. Vi er imidlertid stolte av å ha fått saksbehandlingstiden vesentlig ned på viktige områder som bl.a. byggesaksbehandling.

Resultatene i 2003 er vårt felles eie. Jeg vil i denne sammenheng trekke frem de ansattes positive holdning og vilje til å finne løsninger og takke for helhjertet daglig innsats gjennom året.

Videre takker jeg kommunene, de statlige etater, Østfold fylkeskommune og våre kontakter og samarbeidsparter for et godt samarbeid gjennom året.

Anne Enger Lahnstein
sign.

INNHOLD

1. ORGANISERING, BEMANNING, VISJON *1*
1.0 Organisering 1
1.1 Fylkesmannens visjon og hovedmål 3
1.2 Budsjett 2003 - resultat 3
1.3 Rapportering 4
1.4 Saksbehandlingstider 4
1.5 Administrative bestemmelser 4
1.6 Annet 5
2 SENTRALE POLITISKE FØRINGER *5*
2.1 Kommunerettet virksomhet – samordning og veiledning 5
2.2 Velferd, helse og personrettet tjenesteyting 6
2.3 Barn og oppvekst 8
2.4 Regional planlegging, plan- og byggesaksbehandling 9
2.5 Innovasjon og verdiskapning 9
2.6 Samfunnssikkerhet og beredskap 10
2.7 Prioriterte oppgaver på miljøområdet 11
3.1 MILJØVERNDEPARTEMENTETS EMBETSOPPDRAG *14*
Resultatområde 09 Regional planlegging 14
3.2 LANDBRUKSDEPARTEMENTETS EMBETSOPPDRAG *15*
Resultatområde 21 Landbruksbasert næringsutvikling. 15
Resultatområde 22 miljø- og arealforvaltning 15
Resultatområde 23 Inntekts- og velferdspolitiske tiltak. 16
3.3 ARBEIDS- OG ADMINISTRASJONSDEPARTEMENTETS EMBETSOPPDRAG *17*
3.4 BARNE- OG FAMILIEDEPARTEMENTETS EMBETSOPPDRAG *17*
Resultatområde 41 Barnehager 17
Resultatområde 42 Familierett 18
Resultatområde 43 Krisetiltak 19
Resultatområde 44 Familievern 19
Resultatområde 45 Barnevern 19
Resultatområde 46 Foreldreveiledning 20
Resultatområde 47 Gjeldsrådgivning 20
Resultatområde 48 Åpningsloven 21
3.5 JUSTISDEPARTEMENTETS EMBETSOPPDRAG *21*
Resultatområde 51 Tilsynsoppgaver 21
Resultatområde 52 Rettshjelp 22
Resultatområde 53 Konfliktråd 22
Resultatområde 55 Økt samfunnssikkerhet og kriseberedskap i fylket 22
Resultatområde 56 Fylkesmannens ivaretakelse av sine forpliktelser innen sivil-militært samarbeid og planlegging for sikkerhetspolitisk krise/krig 23
Resultatområde 57 Oppfølging av Sivilforsvaret 23
3.6 KOMMUNAL- OG REGIONALDEPARTEMENTETS EMBETSOPPDRAG *24*
Resultatområde 61 kommuneøkonomi og samordning 24
Resultatområde 62 Lovlighetskontroll og veiledning 25
Resultatområde 63 Regelverksforvaltning/klagebehandling 25
3.7 SOSIAL- OG HELSEDIREKTORATETS EMBETSOPPDRAG *26*
Resultatområde 71 Veiledning, kompetanseheving, informasjonsvirksomhet 26
Resultatområde 72 Tilsyn og klagesaksbehandling 30
Resultatområde 73 Tilskuddsforvaltning 31
3.8 KULTUR OG KIRKEDEPARTEMENTET *31*
Resultatområde 81 Kultur- og kirkedepartementet 31
Resultatområde 82 Gravferdsloven 32
H.M. Kongens fortjenstmedalje 32
3.9. HELSEDEPARTEMENTET – STATENS HELSETILSYN *33*
3.10. UTDANNINGS- OG FORSKNINGSDEPARTEMENTET *33*
Vedlegg 1: Ressursforbruk 2003 fordelt på resultatområder og avdelinger *34*
Vedlegg 2: Oversikt over ansatte pr. 31.12.03 ..... *37*

ÅRSRAPPORT 2003

1. ORGANISERING, BEMANNING, VISJON

1.0 Organisering

Fylkesmannen i Østfold legger med dette fram rapport for virksomhetsåret 2003. Rapporten er tilbakemelding til fylkesmannens overordnede departementer som er:

- Arbeids- og administrasjonsdepartementet
- Barne- og familiedepartementet
- Helsedepartementet
- Justisdepartementet
- Kommunal- og regionaldepartementet
- Kultur- og kirkedepartementet
- Landbruksdepartementet
- Miljøverndepartementet
- Næringsdepartementet
- Sosialdepartementet
- Samferdselsdepartementet
- Utdannings- og forskningsdepartementet
- Utenriksdepartementet

Embetet har i virksomhetsåret hatt fokus på budsjettilpasning og følgelig varierende vektlegging av rettssikkerhet, tilsyn, veiledning og utvikling på nevnte departementers mål- og resultatområder slik de er nedfelt i årets tildelingsbrev og oppdragsbrev

Organisering pr 01.01.2003 etter integrering av fylkeslegeembetet og statens utdanningskontor i fylkesmannsembetet er:

Embetsledelse:

- fylkesmann Edvard Grimstad fram til 31.03.2003 ved oppnådd aldersgrense
- fung. fylkesmann Lise Beret Sandereid (fra 01.04.2003)
- assisterende fylkesmann Lise Beret Sandereid (fram til 31.03.2003)
- fung. assisterende fylkesmann: Tove Lund (fra 01.05.2003)

Avdelingsledelse:

- fylkeslege Elisabeth Lilleborge Markhus - helseavdelingen
- avd.direktør Tove L. Lund – sosial- og familieavdelingen (fram til 30.04.2003)
- fung. avd.direktør Nils- Egil Monstad sosial- og familieavdelingen (fra 01.05.2003)
- avd.direktør Trond Rønningen – juridisk avdeling
- avd.direktør Ottar Krohn - miljøvernavdelingen (fram til 31.01.2003)
- fung. avd.direktør Rune Bergstrøm – miljøvernavdelingen (fra 01.02.2003)
- landbruksdirektør Thor Bjønnes – landbruksavdelingen
- utdanningsdirektør Ragnhild Stai Amundsen - utdanningsavdelingen

Staben ledes av assisterende fylkesmann.

Tilsetting av ny fylkesmann: Anne Enger Lahnstein med vilkår om å tiltre 01.01.2004.

Organisasjonskart 01.01.2003

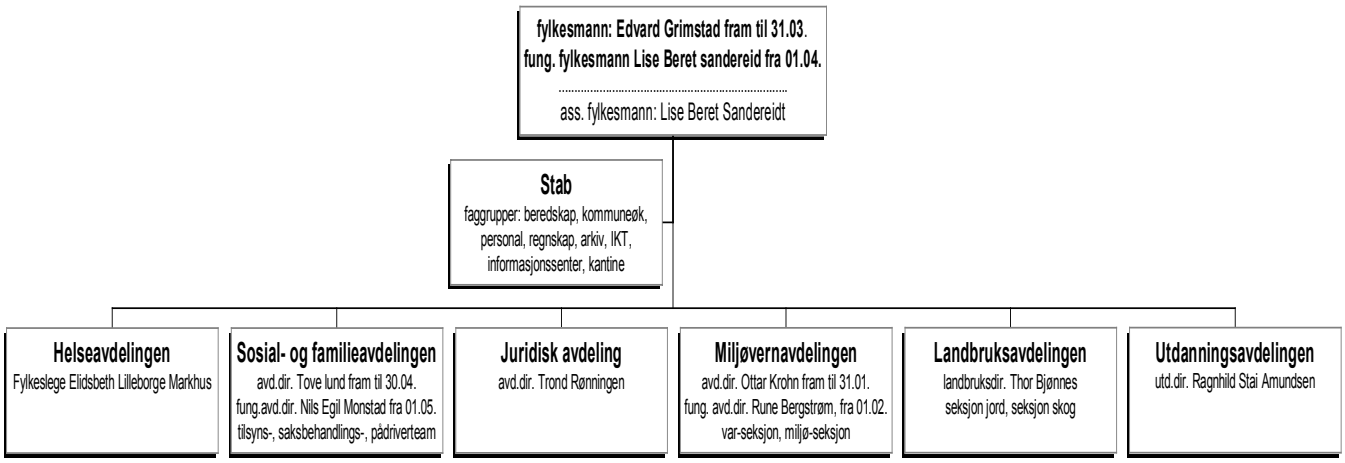

I løpet av våren 2003 ble miljøvernavdelingen og landbruksavdelingen endret fra å være delt i 2 seksjoner til inndeling i flere lag. Seksjonslederstillingen falt bot og det ble utpekt nestleder i landbruksavdelingen og opprettet stilling for assisterende avdelingsleder i miljøvernavdelingen.

Bemanning ved fylkesmannsembetet i Østfold

Fylkesmannsembetet hadde pr. 31.12.03 i alt 135 ansatte hvorav 117 har fast tilseting, 14 engasjement og 4 permisjon. Til sammen var arbeidsinnsatsen 119,3 årsverk inklusiv sykefravær og fødselspermisjon. Dette fordeler seg slik:

Avdeling	Fast tilsatte	Engasjement	Sum tilsatte i løpet av året	Sum tilsatte pr 31.12.03	1) Antall årsverk 2003	1) Antall årsverk 2002
Embetsledelse	2	-	2	2	2,00	1,80
Stab	29	6	35	34	28,65	25,65
* merkantile funksjoner 2)	24	5	29	28	22,55	20,40
* beredskap	3	-	3	3	3,20	3,25
* kommuneøk., samordning 3)	2	1	3	3	2,90	2,00
Juridisk avdeling	10	-	10	10	9,25	8,70
Sosial- og familieavdelingen 4)	15	4	19	18	16,30	17,20
Miljøvernavdelingen 5)	16	3	19	17	16,15	19,15
Landbruksavdelingen 6)	23	3	26	23	22,90	21,50
Helseavdelingen 7)	13	2	15	15	13,70	
Utdanningsavdelingen 8)	12	2	14	12	10,35	
Sum	**120**	**20**	**140**	**131**	**119,30**	**94,00**

Kommentar:

1) Årsverkstallet inkluderer sykefravær og fødselspermisjon med lønn. Permisjoner uten lønn/uten arbeidsgiveransvar for fylkesmannen er ikke inkludert.
2) Stab, merkantiltile funksjoner: Inkludert i merkantile funksjoner er 9 ansatte (7,0 årsverk) med fellesoppgaver i Statens hus: informasjonssenteret, kantinen og andre fellesfunksjoner. 2 av disse er engasjement knyttet til avtale med A-etat. 1 ansatt (0,8 årsverk) som har hatt eksternt oppdrag med ekstern finansiering, er inkludert.
3) Stab, kommuneøkonomi, samordning: 1 ansatt (1,0 årsverk) som har eksternt oppdrag og ekstern finansiering er inkludert. 1 ansatt (1,0 årsverk) har hatt permisjon og er ikke medregnet.

4) Sosial- og familieavdelingen: Vakanse (ca 0,6 årsverk) under avdelingsdirektørens fungering som assisterende fylkesmann er bare delvis erstattet. Ca 2,0 årsverk er finansiert med eksterne midler.
5) Miljøvernavdelingen: Herav 0,4 årsverk med ekstern finansiering. Avdelingen har hatt 1,3 årsverk permisjon som ikke er inkludert i årsverktallet. Videre har miljøvernavdelingen i tillegg hatt personer engasjert med registrering av strandsonen og oppsyn; disse er ikke tatt med i oversikten.
6) Landbruksavdelingen: Herav 0,5 årsverk vakanse og 1,5 årsverk prosjektarbeid finansiert med eksterne midler. 1,3 årsverk er finansiert med betalte tjenester – byggeplaner m.m.
7) Helseavdelingen: Ved integreringen ble 0,5 bemannet stilling avgitt til stab, regnskap pr 01.01.2003. Avdelingen har hatt 1,0 årsverk prosjektarbeid finansiert med eksterne midler. 1 ansatt har hatt permisjon (1,0 årsverk) og er ikke inkludert.
8) Utdanningsavdelingen: Ved integreringen ble 1,0 bemannet stilling ble avgitt til stab, arkiv pr 01.01.2003. I løpet av året har avdelingen redusert med ytterligere 2 stillinger (1,0 og 0,6 årsverk) ved ledighet som følge av oppnådd alderspensjon. 1 ansatt er engasjert fra A-etat.

For øvrig viser vi til vedlegg 2 som er en oversikt over personer som har vært ansatt ved embetet i 2003.

1.1 Fylkesmannens visjon og hovedmål

Som statens fremste representant i Østfold skal fylkesmannen sørge for at vedtak, mål og retningslinjer utformet av Storting og regjering følges opp. Fylkesmannen har som en av sine viktigste oppgaver å samordne den statlige politikken på regionalt nivå i forholdet til kommunene.

Visjon:

1. Fylkesmannen i Østfold; en pådriver for rettsikkerhet, velferd og bærekraftig utvikling.
2. Fylkesmannen i Østfold; en organisasjon med åpen og utviklingsorientert kultur, tydelig ledelse, relevant kompetanse og selvstendige medarbeidere som står samlet utad.

Hovedmål for 2003

Fylkesmannen eksterne virksomhet:

1. Utføre et effektivt og kvalifisert retssikkerhetsarbeid, herunder tilsyn, klagebehandling og kontroll
2. Formidle og bidra til realisering av nasjonale mål på alle embetets fagområder
3. Utvikle en styringsdialog i forhold til kommunene som er relevant og nyttig
4. Delta i det regionale plan- og utviklingsarbeidet.

Fylkesmannens interne virksomhet:

1. Balansert drift i henhold til gitte rammer, helhetlig plan- og styringssystem
2. Effektiv daglig drift og et høyt servicenivå
3. God faglig kompetanse og utviklingsevne
4. Utvikle embetet som grønn stat

1.2 Budsjett 2003 - resultat

Bevilgningen på kap 1510 post 01 var 44,736 mill kroner og på kap 0203 post 01 var 4,556 mill kroner eksklusiv inntjeningskrav.

Kap 1510: Sum bevilgninger og refusjoner kap 1510 post 01 var 48,214 mill kroner, sum utgiftsført på kap 1510 post 01 ble 54,504 mill kroner og differanse merutgift mot merinntekt 7,168 mill kroner. Sum mindreforbruk totalt ble 0,878 mill kroner som søkes overført til år 2004.

Kap 0203: Sum bevilgninger og refusjoner på kap 0203 post 01 var 4,766, sum utgiftsført på kap 0203 post 01 ble 4,850 mill kroner. Sum mindreforbruk totalt ble kr 7 000, dvs tilnærmet balanse.

1.3 Rapportering

Fylkesmannen i Østfold utarbeider følgende rapporter for virksomheten i år 2003:

- Regnskapsrapport pr 31.12.2003, jf brev til Asrbeids- og administrasjonsdepartementet datert 15.01.2004.
- Årsrapport 2003 – denne rapport
- Særskilte rapporter til fagdepartementene knyttet til oppdragsbrev og tilskottsforvaltning bl.a.:
    - Årsrapport for 2003 fra utdanningsdirektøren, sendt Utdannings- og forskningsdepartementet med brev datert 12.02.2004.
    - Medisinalmelding for år 2003 fra Helsetilsynet i Østfold datert februar 2004.

1.4 Saksbehandlingstider

Under behandling av innstilling S nr 82 for 2001-20002 om Riksrevisjonens undersøkelser av klagesaksbehandlingen i fylkesmannsembetene etter plan- og bygningsloven og sosialtjenesteloven, ble det påvist at saksbehandlingstiden var for lang på de undersøkte områder. Fylkesmannens brukerundersøkelse overfor kommunene i 2003 viser også at embetet har vesentlige utfordringer i å redusere saksbehandlingstiden.

Fylkesmannen i Østfold registrerte en forbedring allerede i 2002. Til tross for en økning i saksmengden på 30%, er saksbehandlingstiden for klager etter plan- og bygningsloven i løpet av 2003 redusert til under 3 måneder. Ved utgangen av året var saksbehandlingstiden nede i ca 2,5 måneder. For en mer detaljert oversikt over utviklingen vises det til tall fra systematisk sammenligning av fylkesmannsembetene (SYSAM).

På sosialområdet har det også vært en økning i saksmengden. Saksbehandlingstiden på klager etter sosialtjenesteloven er redusert og i siste tertial har saksbehandlingstiden vært ca 1,7 måneder.

1.5 Administrative bestemmelser

Statens regionale informasjonsnett (SRI)

Fylkesmannen i Østfold har formidlet sitt syn på ny løsning ved utfasing av SRI i to høringsuttalelser, en i februar 2002 og en nå med høringsfrist 09.01.2004.

Uavhengig av om det etableres et SRI eller kun en lokal løsning, utgjør endringen store kostnader som vi forventer dekkes sentralt når deres kostnader mot Forvaltningstjenesten bortfaller.

IKT-Strategi

Fylkesmannen i Østfold oppfatter at arbeidet med ny Ikt-strategi ikke har kommet spesielt langt og at departementet har konsentrert seg om utfasing av SRI og oppgradering av E-postløsningen. Lokalt har en ved integrering av fylkeslegen og utdanningskontoret utarbeidet intern serviceerklæring for IKT, gitt ekstra opplæring til de nye avdelingene, iverksatt ny brukerstøtteordning samt samordnet maskin- og programvare. Når det kommer utspill fra Arbeids- og administrasjonsdepartementet, vil embetet etablere en arbeidsgruppe som skal bidra til en ny felles IKT-strategi.

Geografiske informasjonssystemer (GIS)

Alle embetets ansatte har tilgang til geografisk informasjon via arcview på vår terminalserverløsning. Fylkesmannen vil nå anskaffe egen Gis-server hvor datatilgangen skal gjøres via webløsning. Dataene vil på sikt kunne nås via Internett.

Elektronisk saksbehandlingssystem, elektronisk tildelingsbrev og rapportering.

Alle saksbehandlere bruker Ephorte-webklient i sin behandling av arkivverdig informasjon. Dokumenter som er personsensitive jf. personopplysningsloven blir ikke fulltekstlagret.

Ephorte oppgraderes i takt med at nye versjoner er testet og kompatible med separasjons- og skillsmissesystemet. Denne avhengigheten mellom Ephorte og "sep-skil" gjør at fylkesmanns-embetene ikke får oppgradert Ephorte i den takt vi skulle ønske. Fylkesmannen i Østfold stiller spørsmål ved behovet for dette separasjons- og skillsmissesystemet da andre saksbehandlingssystemer bør være unødvendig i og med innføring av Ephorte.

Embetsinterne retningslinjer, omstilling
Som ledd i integreringen av fylkeslegen og statens utdanningskontor i fylkesmannsembetet ble det gjennomført to dagers samling for alle ansatte. Integreringen medførte behov for revidering / harmonisering av ulike interne samarbeidsfora og retningslinjer. Arbeidet ble påbegynt i 2002 og er videreført i 2003:

- Tilpasningsavtalen er revidert og gjort gjeldende fra 01.10.2003.
- Arbeid med revidering av embetets personal- og lønnspolitikk, herunder strategi for kompetanseutvikling ble påbegynt og vil bli sluttført i 2004.
- Arbeidet med tilpasning av embetets IA-politikk til sentrale retningslinjer, herunder seniorpolititikk retningslinjer ved sykefravær.

I samarbeid med Arbeids- og administrasjonsdepartementet ble det holdt et dagsseminar om omstilling for statlige etater i Østfold og Vestfold.

1.6 Annet

Grønn stat – innføring av miljøledelse i statlige virksomheter
En arbeidsgruppe nedsatt av ledermøtet har utarbeidet rapport for prosjektåret 2003 om Grønn stat – miljøledelse. Denne omfatter organisering, miljøpolitikk, status, mål og tiltak for satsingsområdene innkjøp, avfall, energi og transport. På dette grunnlag har fylkesmannen vedtatt arbeidsplan for år 2004.

2 SENTRALE POLITISKE FØRINGER

Regjeringens moderniseringsarbeid
Fylkesmannens brukerundersøkelse overfor kommunene 2003 ble gjennomført etter felles opplegg for alle embetene utarbeidet sentralt. Alle kommunene (18) besvarte spørreskjemaet og rapport samt tiltaksliste til internt bruk foreligger. Det tas sikte på at resultatet formidles kommunene ved brev og elektronisk tilgjengelig rapport. Fylkesmannens utfordringer skal drøftes på de møtepunkter embetet har med kommunene felles og med den enkelte kommune avhengig av type tilbakemeldinger og tiltak.

Ved avstemmingen om kommunesammenslutning mellom Spydeberg og Hobøl ble resultatet 75 % for sammenslutning i Hobøl og 75 % mot i Spydeberg. Resultatet er at det blir ingen sammenslutning.

2.1 Kommunerettet virksomhet – samordning og veiledning

Informasjon og veiledning
Informasjonsmøte om kommuneproposisjonen ble holdt i mai og arrangert i samarbeid med Kommunenes sentralforbund. I oktober ble det avholdt møte for Østfoldkommunene om statsbudsjettet med hovedfokus på endringer gjeldende fra og med 2004. Temaene var inntektssystemet, ny toppfinansieringsordning for særlig ressurskrevende brukere, innføring av generell momskompensasjon, innføring av maksimalpris i barnehagene og fylkesmannens rolle som kontroll- og myndighetsinstans og som rådgiver / veileder innen kommunal økonomiforvaltning. Hovedpunktene i statsbudsjettet ble formidlet pr brev til kommunene.

Budsjett og økonomiplaner
Det ble foretatt lovlighetskontroll av årsbudsjettene til kommuner som i 2003 var oppført i register for betinget godkjenning og kontroll (ROBEK): Fredrikstad, Moss, Askim Hvaler og Råde. Råde ble oppført i ROBEK høsten 2003. Ingen budsjettvedtak ble opphevet. Det er gjennomført dialogmøter med administrativ og politisk ledelse i ROBEK-kommunene for å drøfte kommunenes økonomiske situasjon og framtidsutsikter.

Skjønnstilskudd
Av fylkesrammen på 45,9 mill. kroner ble 40,9 mill. kroner fordelt som ordinært skjønnstilskudd, mens 5,0 mill. kroner ble holdt tilbake til fordeling på omstillings- og utviklingsprosjekter for 2004.

KOSTRA - statisitkk
Fylkesmannen har analysert KOSTRA-data publisert av SSB og formidlet resultatet av analysen til kommunene. I desember arrangerte fylkesmannen i samarbeid med SSB kurs relatert til KOSTRA-innrapporteringen for 2003. Det er utarbeidet kommunaløkonomisk statistikk basert på kommune-regnskapene 1999 – 2002. Statistikken er ment som et verktøy til å analysere eget ståsted og forholdet til andre kommuner. Videre ble det nedsatt en intern tverrfaglig arbeidsgruppe for analysearbeid med formål/mandat å fremskaffe dokumentasjon og grunnlagsdata ifm fylkesmannens samordning og dialog med kommunene.

Informasjon overfor kommunene
Fylkesmannen prioriterte informasjonsvirksomheten overfor kommunen høyt i 2003. Det ble avholdt samling for kommunens administrasjon vedr. byggesaker, og det er holdt foredrag for rådmannskollegiet i Østfold vedrørende interkommunalt samarbeid. I tillegg kommer løpende veiledning på alle kommunerelaterte fagområder.

2.2 Velferd, helse og personrettet tjenesteyting

Rettshjelp
Saker der fylkesmannen fatter vedtak som første instans i medhold av rettshjelploven, har vært høyt prioritert også i 2003. I tråd med Justisdepartementets krav har gjennomsnittlig saksbehandlingstid ikke oversteget 2 måneder. Dette til tross for at saksmengden på området har økt betraktelig også i 2003. Det vises i denne sammenheng til særskilt brev fylkesmannen i Østfold 30.06.2003, sendt på vegne av fylkesmennene i Oslo og Akershus, Buskerud, Vestfold og Østfold til Justisdepartementet og Arbeids- og administrasjonsdepartementet sommeren 2003.

Voldsoffererstatningssakene er ikke behandlet innen 3 måneder i andre halvår 2003. Området er nedprioritert som følge av manglende bevilgninger. Ved årsskiftet ligger saksbehandlingstiden på rundt 5 måneder.

Som forutsatt i tildelingsbrevet er tilsynsarbeidet med overformynderiene startet og det er gjennomført 2 tilsyn andre halvår 2003.

Sosialtjenesten
Avdelingen opplever en jevn og stor pågang med spørsmål knyttet til lovforståelse, lovanvendelse og tjenesteyting generelt, samt veiledning, kurs og opplæringstiltak overfor ansatte i virksomhetene. Rutiner og ordninger som skal sikre god tilgjengelighet er justert og fungerer etter intensjonen.

Samarbeidet mellom fylkesmannen ved sosial- og familieavdelingen og helseavdelingen, fylkesarbeidskontoret og fylkestrygdekontoret og Kommunenes sentralforbund videreføres. Det tverretatlige samarbeidet organiseres i henhold til føringer i St. meld. Nr. 14 – om samordning av A-etat, trygdekontor og den kommunale sosialtjeneste.

Gjennom handlingsplanen "Kunnskap og brubygging" er sosialtjenesten blitt styrket med ulike kompetansehevende tiltak. Dette arbeidet videreføres i den faglige oppfølgingen av sosialtjenesten.

Når det gjelder Handlingsplanen for eldreomsorgen har hovedoppgaven i 2003 vært å følge opp de kommunene som har investeringsprosjekter som ikke er fullført, samt følge utviklingen i personellsituasjonen i pleie- og omsorgssektoren. Det ble i september utarbeidet en statusrapport til Sosialdepartementet med resultater og vurderinger av utbygging av sykehjem og omsorgsboliger og utviklingen på personellområdet

På oppdrag fra Sosial- og helsedirektoratet har fylkemannen i Østfold sammen med Rustjenesten i Østfold fylkeskommune og Øst-norsk kompetansesenter invitert kommunene til å være med i et opplæringsprogram. Dette er rettet mot den kommunale helse- og sosialtjenestens arbeid overfor langtids rusmiddelmisbrukere, herunder legemiddelassistert rehabilitering. I alt fire temadager er gjennomført med bred tverrfaglig deltakelse. Totalt har 326 kommunalt ansatte deltatt på opplæringstiltakene. I alt 12 kommuner har søkt og mottatt" stimuleringstilskudd" til kommunale samarbeidtiltak på området.

Tilsyn
Ved årsskiftet 2003 – 2004 er det 10 rusinstitusjoner i Østfold. Det ble avlagt 20 tilsynsbesøk. Erfaringer fra tilsynsarbeidet viser at institusjonene i hovedsak drives i samsvar med gjeldende regelverk. Tilsynet har i 2003 vært særlig oppmerksom på institusjonenes bruk av tvang- og kontrolltiltak.

Det er videre i 2003 ført systemrevisjoner i 4 kommuner. Tema har vært tilsyn med kommunenes tjenesteyting etter kap. 4 og 4A i lov om sosiale tjenester. Ett av tilsynene ble gjennomført i samarbeid med Helsetilsynet i Østfold med tema saksbehandling i henhold til lov om sosiale tjenester kap. 4-2 og kommunehelsetjenesteloven § 2.1.

Fylkesmannen mottok i 2003 ca 800 meldinger om skadeavvergende tiltak i enkelttilfeller. Disse meldingene fordeler seg på totalt 60 personer. Fylkesmannen har overprøvd 17 vedtak i 2003. 16 vedtak ble stadfestet og 1 vedtak ble sendt tilbake til kommunen. Det er gjennomført tilsyn i tilknytning til hvert vedtak som er stadfestet.

Klagesaker
I 2003 behandling fylkesmannen totalt 561 klagesaker etter sosialtjensteloven. Gjennomsnittlig saksbehandlingstid var 1, 7 mnd. Oppfølging av kommunes rettsikkerhetsarbeid/oppgaver etter sosialtjensteloven er gjort gjennom 2 dagers saksbehandlingskurs, dagskurs (vilkårssetting i sosialarbeid.), fagmøter, faktahefter og råd og veiledning.

Opptrappingsplan for psykisk helse
Kommunenes arbeid med Opptrappingsplanen for psykisk helse er i en positiv prosess. I 2003 fikk kommunene i Østfold 72 mill. kroner i statlig tilskudd, øremerket til styrking av tiltak for mennesker med psykiske lidelser og til forebyggende arbeid.

Resultatrapporteringen for 2002 viser at hovedvekten av øremerkede midler (53,1%) går til utbygging av hjemmebaserte tjenester og tilrettelagt behandling. Dette er i tråd med hvordan midlene brukes på landsbasis, og er et uttrykk for at det er nødvendig å bygge ut tjenester som kan møte brukernes behov for hjelp til å kunne leve og bo i egen kommune. I tillegg bruker kommunene i Østfold en forholdsvis stor andel på aktivitetstilbud som dagsenter. Rapporter

fra kommunene viser at det er opprettet i alt 150 årsverk, og i forhold til folketallet i fylket er dette høyt sammenlignet med landsgjennomsnittet.

Det er et mål at 5 % av barnebefolkningen skal gis hjelp fra spesialisthelsetjenesten. Status per 31.12.2002 viser at 2,9 % får hjelp. I Østfold peker både spesialisthelsetjenesten og kommunene på at kapasiteten og tjenestetilbudet er for dårlig.

Samlet disponerte kommunene i Østfold 15,5 % av midlene til barn og unge i 2002, men kravet er minst 20%. De kommunene som ikke oppfyller minstekravet har fått et pålegg om å rette på forholdene i 2003. Tilskuddet skal gå til støttekontakter, kultur- og fritidstiltak samt styrking av helsestasjons- og skolehelsetjenesten med vekt på psykososialt arbeid og etablering av ungdomshelsestasjon. Samlet sett er det en svak økning i antall personell som arbeider med psykososiale tjenester i Østfold. Det er behov for mer tverrfaglig kompetanse og kommunene trenger å bli styrket med psykologer, pedagoger og leger. Videre er det en stor utfordring å utvikle dokumenterte effektive tiltak.

2.3 Barn og oppvekst

Barnehager

Forvaltningsoppgaver på barnehageområdet er gjennomført i samsvar med lover og retningslinjer. Det ble tildelt 395 mill. kroner til drift av barnehager i 2003. Til nyetableringer, merinntak og fremmedspråklige barn i barnehager ble det utbetalt 24 mill kroner. Til investeringstilskudd 7 mill kroner.

Det er etablert i underkant av 800 nye barnehageplasser i Østfold i 2003. Økningen kommer i første rekke som følge av etablering av nye private barnehager.

Oppfølgingen av den 3 årige kvalitetssatsingen ” Den gode barnehagen” er fulgt opp som forutsatt. Dette blant annet gjennom 2 nettverk, arbeidsseminarer, kontakt møter med kommunene veiledningstiltak, samarbeid og arbeidsgruppe med høgskolen, utdanningsforbundet og 3 kommuner, veiledningstiltak og i samarbeid med høgskolen knyttet til prosjekt veidning og aksjonslæring.

Familerett

Når det gjelder behandling av saker etter ekteskapsloven, er det i 2003 gitt 798 separasjonsbevillinger og 742 skilsmisse bevillinger. Det er registrert en økning i anerkjennelser av utenlandske separasjoner og skilsmisser – til sammen 43 godkjenninger i 2003.

I 2003 var det en økning i antall henvendelser om ønsket administrativ behandling av barnelovsak – særlig stor var økning mot slutten av året hvor tallene viser at til sammen 25 saker ikke ble avsluttet pr. 31.12.03. Til sammen 6 personer i avdelingen arbeider med barnelovsaker. 5 avdisse personene realitetsbehandler sakene. De sakene som realitetsbehandles fremstår i økende grad som kompliserte og tidkrevende.

Barnevern

Det ble gjennomført tilsynsbesøk ved alle de fire familievernkontorene i Østfold i 2003. Det finnes tilbud til Østfolds befolkning om mekling innenfor 2 timers reiseavstand. I 12 av 351 tilfeller har ventetiden vært mer enn tre uker hos de eksterne meklerne. Ventetiden har vært på mer enn tre uker i 208 av 278 tilfeller på familievernkontorene

Fylkesmannen har i 2003 gjennomført 141 tilsynsbesøk ved barneverninstitusjonene. Dette tilsvarer en dekning på 65% av hva forskriften krever. Ved utgangen av 2003 var det 2003

barneverninstitusjoner i Østfold. Det ble foretatt ett forvaltningstilsyn (tilnærmet systemrevisjon) med barneverntjenesten i Sarpsborg i 2003.

Fylkesmannen har gjennom 2003 videreført en oppfølging av kommunene, men det er fremdeles kommuner som krever oppfølging som ikke overholder kravene knyttet til frister etter lov om barneverntjenester. Kommuner med fristoversittelser er fulgt opp som forutsatt.

Det er gitt løpende råd og veiledning overfor kommuner og enkeltpersoner som pr. telefon eller ved oppmøte henvender seg til avdelingen.

Det er i løpet av 2003 avholdt 3 kontaktmøter med kommunene, samt 2 dagers fagkonferanse med kommunene, fylkeskommunen og ansatte ved barneverninstitusjonene. Videre, ut fra et registrert behov i kommunene, avholdt i samarbeid med fylkesnemnda 2 dagers opplæringsprogram i forhold til saksbehandling for fylkesnemnda.

Fylkesmannen har gjennomført er kartlegging av tilsynsførerordningen overfor barn i fosterhjem. Dette arbeidet vil ligge til grunn for videre oppfølging av kommunene og deres arbeid med tilsynsførerordningen I samarbeid med Østfold fosterhjemsforening gjennomførte fylkesmannen 2 dager kurs for tilsynsførere i 2003

Arbeid med implementering av Regjeringens strategiplan for barn og unges psykiske helse ble igangsatt i 2003. Helseavdelingen, utdanningsavdelingen og sosial- og familieavdelingen har nedsatt en arbeidsgruppe som arbeider tett sammen og som i 2003 avholdt en konferanse høsten 2003 med henblikk på bred presentasjon av plan i Østfold.

2.4 Regional planlegging, plan- og byggesaksbehandling

Byggesaksbehandling

Fylkesmannen har i 2003 prioritert saker der klagen er gitt utsatt iverksetting, Vi har holdt oss innenfor 6 ukersfristen som ble innført fra 1. juli 2003.

Vi har også i 2003 hatt fokus på utviklingen i strandsonen, og fører en restriktiv linje når det gjelder videre nedbygging av strandsonen i Østfold.

Regional planlegging

Fylkesmannen deltar i fylkets "*Planforum"* og har vært en aktiv medspiller ved utarbeidelse av ny fylkesplan for perioden 2004-2007.

Det er stor byggeaktivitet i fylket. Mange kommuner har rullert kommuneplanen før valget. Tunge samferdselsprosjekter (E6 og E18) og Rygge sivile lufthavn er fulgt opp. I en del saker er ikke vår nasjonale miljøpolitikk fulgt opp, men fylkesmannen regner med at de fleste sakene kan løses på fylkesnivå.

Totalt har fylkesmannen behandlet 252 dispensasjonssaker, 163 reguleringsplaner og gitt 15 uttalelser til kommune- og kommunedelsplaner. Dette er omtrent på samme nivå som året før.

2.5 Innovasjon og verdiskapning

Prosjekter

Fylkesmannen, landbruksavdelingen har hatt et meget godt samarbeid med SND og næringsorganisasjonene (jord- og skog) om bruk av BU-midler. I en del tilfeller samarbeides også med fylkesmannen i Oslo og Akershus om felles utfordringer. Flere av prosjektene som finansieres med BU-midler inngår i fylkeskommunens RUP 2004. Nye prosjekter avspesiell interesse er *Matolje fra raps*, *Regional mat* ("Mat fra Østfold"), *Samarbeid i landbruket*,

Bedre regnskapsanalyse, flere *utviklingsprosjekter i grøntsektoren*, interregprosjektene *Advantage Hardwood* og *Grenseløse kvinner*.

Landbruksavdelingen utarbeidet planer (byggetegninger m.m.) for 46 bygg på gårdsbruk. 31 bygg ble godkjent ferdig for statlig tilskudd og/eller lån. Store husdyrbygninger blir i mange tilfelle planlagt av de som skal levere bygget.

Økologisk landbruk
Utviklingen av økologisk landbruk i Østfold har vært positiv i 2003. Ca 3,1% av arealet (23.700 daa) er lagt om eller ligger i karens og antallet "økoprodusenter" er 157, dvs over 5 % av de som søkes produksjonstilskudd. Tolv ulike prosjekter er støttet med midler fra *fylkets handlingsplan* i 2003. Landbruksavdelingen driver også et nasjonalt prosjekt innen økologisk fjørfekjøtt.

Skogbruk
Aktiviteten i Østfoldskogene har gått noe tilbake i 2003, særlig ungskogpleien. Det ble ferdigstilt skogbruksplaner for ca 215.000 daa fordelt på 172 eiendommer, og ferdigstilt ca 20 km skogsveger, og det er satt ut ca 806 000 stk skogplanter. Det ble avvirket og levert ca 450.000 m3 tømmer til en bruttoverdi 132 mill kr.

Arealforvaltning
Fylkeslandbruksstyret behandlet 287 jord- og konsesjonslovsaker i 2003. Av disse ble 110 lagt fram for styret i plenum og 177 ble avgjort ved delegert fullmakt. Oppgave over omdisponert areal er gitt i særskilt rapport 6.02.04. I forbindelse med overføring av beslutningsmyndighet til kommunene i visse jord- og konsesjonslovsaker fra 01.01.04, er det gjennomført både regionsamlinger for administrativ- og politisk ledelse i samarbeid med KS i Østfold og et større seminar for saksbehandlere på slutten av 2003.

Arbeidet med verdiklassifisering (GIS-basert) av produksjonsgrunnlaget for jord- og skogarealene i Moss-regionen sluttført.

Miljøforvaltning
I løpet av 2003 skulle alle gårdsbruk som mottar produksjonstilskudd ha sin egen *miljøplan*. 68% av disse brukerne har deltatt i studiegrupper om dette temaet.

I 2003 ble det innvilget 9,6 mill kroner i tilskudd til tiltak mot forurensning og tiltak i kulturlandskapet. Etter interessen (søknadsmassen) å dømme er behovet dobbelt så stort. Det er også stor interesse for å delta i arbeidet med *Regionalt miljøprogram,* som skal starte opp i begynnelsen av 2004.

Produksjonstilskudd
Antallet foretak i jordbruket som søkte om produksjonstilskudd gikk ned fra 3032 i 2002 til 2969 i 2003. Ca. 5% av søknadene er kontrollert av kommunene, mens avdelingen har kontrollert søknadene mot relevant dokumentasjon. Fylkesmannen har utbetalt i alt 32 mill kroner over 30 forskjellige ordninger i 2003. Det er gjennomført 2 serier med informasjonsmøter for kommunenes saksbehandlere.

2.6 Samfunnssikkerhet og beredskap

Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap har bedt om at fylkesmannen i sin årsrapport til Arbeids- og administrasjonsdepartementet fokuserer på de viktigste samfunnssikkerhets- og beredskapmessige utfordringene for kommunene i fylket knyttet til hendelser og arealbruk,

herunder bortfall av tele- og datakommunikasjon, omfattende strømbrudd, forsyningsbrudd og naturbasert risiko. Fylkesmannen mener følgende trekk er særlig vesentlige for Østfold:

- Flom knyttet til de tre hovedvassdragene Glomma, Haldenvassdraget og Hobøl-Vansjø.
- Jordras/leirskred knyttet til kvikkleireområder og erosjonsutsatte områder i hovedvassdragene.
- Radon.
- Transport/kommunikasjon knyttet til E-6, E-18, jernbane, sjøtransport og Rygge flyplass.
- Betydelige industriområder i og omkring tett befolkede områder, særlig i de store bykommunene.

I tillegg vil risikobildet måtte suppleres av faren for omfattende strømbrudd, bortfall av tele- og datakommunikasjon, forsyningsbrudd og naturbasert risiko. Viktige strategier for fylkesmannen for å møte disse utfordringene vil være å intensivere arbeidet med å skaffe gode oversikter over aktuelle risiki, konsekvenser og ansvarsforhold og være en aktiv pådriver overfor de virksomheter som har ansvaret for å forebygge og krisehåndtere. Fylkesmannen ser GIS som et viktig verktøy i så måte. Fylkesmannen har etablert en tverrfaglig analysegruppe og GIS-gruppe hvor arbeidet med samfunnssikkerhet og beredskap blir viktig.

Det er videre etablert et prosjekt for å styrke informasjonsberedskapen i Østfold og det vil bli satset på å gjennomføre flere øvelser etter DSBs konsept.

Arbeidet med å utvikle samordnet tilsyn vil også kunne styrke beredskapsarbeidet. Fylkesmannen har styrket informasjonsarbeidet og fokus kan nå i større grad rettes mot områdeovervåking, informasjons-innhenting, analyse og formidling. Etablering av kriseweb vil være et viktig element i dette. Et annet er etablering av et kommunalt beredskapsforum for informasjonsansvarlige og beredskapsansvarlige i kommunene.

Arbeidet knyttet til styrking av vannforsyningsberedskapen vil bli videreført. Det samme gjelder Aksjon Nedre Glomma hvor samarbeidet mellom fylkesmannen, fylkeskommunen, berørte kommuner og NVE er godt etablert.

Samarbeidet med fylkeskommunen om å integrere samfunnssikkerhet og beredskap i fylkesplanen vil bli videreført.

Samhandling og informasjonsutveksling i fylkesberedskapsrådet vil være prioritert samt at samarbeidet med DSB knyttet til beredskapsprosjekter må utvikles bedre.

2.7 Prioriterte oppgaver på miljøområdet

Tilsyn, kontroller

Tilsynsaktiviteten er økt betydelig og hele 70 tilsyn er gjennomført. Fylkesmannen har deltatt i tre landsomfattende aksjoner (miljøgift, impregnerte materialer og returordning for EE avfall dvs, elektronisk/elektrisk avfall). Tilsynspersonellet har også samarbeidet nært med politiet i flere saker hvor ulovlige utslipp er avdekket.

Forurenset grunn og sedimenter

Fylkesmannen har bistått Statens forurensningstilsyn på de mest forurensede lokalitetene (klasse A). På andre områder (klasse B) er arbeidet à jour og en vil nå målene i 2005. Det har vært motstand mot å tinglyse opplysninger om at grunnen er forurenset. For Mossesundet er

forberedende arbeid (oversikt over tilgjengelig materiale) gjennomført i samarbeid med Oslo – Akershus. Når tiltaksplanen er klar vil fylkesmannen få hovedansvaret for gjennomføringen.

Avfall og gjenvinning
Deponieierne er varslet om nye krav som vil komme og de har nedsatt et utvalg for å se på hvordan en skal løse de nye utfordringene. Fylkemannen har behandlet konsesjoner for 3 større forbrennings-anlegg i nedre Glomma regionen. Disse anleggene vil ha kapasitet til å forbrenne mesteparten av avfallet fra Østlandet.

Overgjødsling og forurensning
Fylkesmannen har brukt mye tid på Morsa prosjektet som er godt i gang og har fått stor oppmerksomhet fra ulike myndigheter i og utenfor Norge. Søknaden om konsesjon for utslipp fra Rygge flyplass mange uavklarte spørsmål og løsninger. Dette har gjort arbeidet med utforming av konsesjonen vanskelig. Saken er ikke avsluttet.

Verneplanarbeidet
Tre barskogområder som ble vernet på slutten av 2002 har blitt merket og erstatningsprosessen er nær fullført.

Oslofjordverneplanen er inne i en meget aktiv periode. Grunneiere er varslet og møter og befaringer gjennomføres. Saken skal til Direktoratet for Naturforvaltning for godkjenning midt i 2004 før lokal høring. Kulturlandskapet i Rygge naturvernområde er tatt med i Oslofjordverneplanen etter at kommunestyret gikk inn for oppstart av verneplanprosess.

Nasjonalparkarbeidet på Hvaler har gått på innsamling og sammenstilling av fagrapporter, feltbefaringer for avgrensninger og kontakt med fiskere, fiskeriinteresser og kommunene.

Marin vern i søndre Østfold er utsatt for nødvendige avklaringer mellom departementer. Planprosessen her er nå frigjort fra gjennomføringen av nasjonalparkplanen.

Fisk - Kalking
Kalkingen er gjennomført i alle kalkingslokaliteter til en totalkostnad på 1,2 mill. Grensekalkingen utføres av svenske myndigheter. Lakseoppgangen har vært god i våre lakseelver i år. Det gyro-infiserte oppdrettsanlegget i Bullaren ble tømt i 2002 og har ikke vært i drift siden. Pålegget om å stenge anlegget vil trolig bli prøvd for svensk domstol.

Viltforvaltning
Arbeidet med forebyggende tiltak mot rovdyrskader er videreført. I alt kr 700 000 er benyttet til å sette opp rovdyrgjerder. Evaluering viser at det er gjort en meget god innsats av dyreholderne og at viltgjerder er virkningsfullt.

År 2003 var det roligste året (krevde minst ressurser) siden ulven kom tilbake i fylket. I Mossereviret var det kun en ulvetispe. De to grenseflokkene som delvis er i Halden (6 dyr) og i Rømskog (5 dyr) har formert seg.

Tabell: Ulvedrepte husdyr og hunder i Østfold

Årstall	Antall sau drept	Antall storfe drept	Antall hunder drept
1999	148	3	4
2000	19	0	6
2001	55(herav 2 geiter)	0	4
2002	158	0	2

2003	34	0	1

Miljø- og geodata
Fylkesmannen har arbeidet med kvalitetssikring av innsamlet data. Østfold har nå flest godkjente områder i naturbasen. Bare Marker, Aremark og Rømskog gjenstår i arbeidet med kartlegging av biologisk mangfold. Disse kommunene vil bidra økonomisk til at kartleggingen blir gjennomført og ønsker et nært samarbeid med fylkesmannen om dette.

Arbeids- og administrasjonsdepartementet har tegnet en meget god kartavtale for fylkesmennene. Fylkesmannen i Østfold har utvidet antall interne brukere og har startet et samarbeid med fylkeskommunen om kart og data på Internett. Her vil foruten grunnkart og flyfoto, ulike temakart (golfkonfliktkart, tilgjengelighet i strandsonen),
nye fylkesdelplaner og prosjekter bli lagt ut.

3.1 MILJØVERNDEPARTEMENTETS EMBETSOPPDRAG

Resultatområde 09 Regional planlegging

Det er stor byggeaktivitet i fylket. Mange kommuner har rullert kommuneplanen før valget. Tunge samferdselsprosjekter (E6 og E18) og Rygge sivile lufthavn har blitt fulgt opp. I enkelte kommunale plansaker er ikke vår nasjonale miljøpolitikk følgt opp. Fylkesmannen regner med at de fleste sakene kan løses på fylkesnivå.

Totalt har fylkesmannen behandlet 252 dispensasjonsaker, 163 reguleringsplaner og gitt 15 uttalelser til kommune- og kommunedelplaner i 2003. Dette er omtrent på samme nivå som året før, jf tabellen nedenfor.

Antall plansaker behandlet av fylkesmannen i Østfold.

År	Antall dispensasjonssaker	Antall reguleringsplaner	Antall kommmunedels-/kommuneplaner
1997	278	112	15
1998	294	155	7
1999	294	150	23
2000	408	179	22
2001	337	167	17
2002	268	177	17
2003	252	163	15

Dispensasjonsaker (§ 7) har for stort omfang i Østfold og krever mye ressurser. Det er fortsatt viktig med fokus på dispensasjonssaker i strandsonen da allmennhetens tilgang blir stadig mer begrenset, også av tiltak som ikke er søkepliktige eller ligger i gråsonen. Flere prosjekter i strandsonene er i gang. Samarbeid med politiet har ført til at oppføring av ulovlige bygg og anlegg har medført meget høye bøter (0,25 – 1,0 mill kroner). Et større kartleggingsprosjekt av stengsler er gjennomført tidligere år. Hovedtema i strandsone-prosjektet er ferdselshindringer, og arbeidet gjøres i samarbeid med fylkeskommunen og kommunene. Totalt er ca. 70 % av strandsonen kartlagt og mer 6000 hindringer registrert. Flere kommuner har planer om å følge opp med å fjerne ulovlige stengsler men ressursene til dette arbeidet er imidlertid svært begrenset i kommunene.

Juridisk avdeling har i 2003 redusert saksbehandlingstiden når det gjelder klager på reguleringsplaner og bebyggelsesplaner. Gjennomsnittlig saksbehandlingstid på disse sakene har vær om lag 6måneder, noe som er høyere enn for byggesakene. Det er ikke avholdt noen meklinger i løpet av året.

Det er behandlet 1 sak saker etter Rikspolitisk bestemmelse om midlertidig etableringsstopp for kjøpesentre utenfor sentrale deler av byer og tettsteder.

Klagesaker etter plan- og bygningsloven i 2003:
a) Innkomne saker i 2003: 16 saker
b) Vedtak truffet i 2003: 19 vedtak
c) Stadfestet helt eller delvis: 18 stadfestet

Fylkesmannens behandlingstid på klagesakene hvor det er truffet vedtak i 2003:
a) Lengste: 48 uker
b) Gjennomsnitt: 26 uker

Gjenstod til behandling pr. 31.12.03:5 saker

For resultatområdene 01 til 08 og 10 vises til særskilt årsrapport for 2003 fra fylkesmannens miljøvernnavdeling, sendt Direktoratet for naturforvaltning, jf brev datert 01.03.2004.

3.2 LANDBRUKSDEPARTEMENTETS EMBETSOPPDRAG

Resultatområde 21 Landbruksbasert næringsutvikling.

Fylkesmannen, landbruksavdelingen har hatt et nært samarbeid med SND (nå Innovasjon Norge) og næringsorganisasjonene (jord- og skog), når det gjelder strategi for bruken av BU-midler i fylket. I en del tilfelle har avdelingen samarbeidet med fylkesmannen i Oslo/Akershus om enkeltprosjekter. Avdelingen har også vært en aktiv medspiller i utarbeidelsen av fylkeskommunens RUP 2004 og flere av prosjektene som avdelingen finansierer inngår nå i denne utviklingsplanen.

Av spesielle nye prosjekter er utviklingen av *Matolje fra raps*, *Regional mat* (”Mat fra Østfold”), *Samarbeid i landbruket*, *Bedre regnskapsanalyse, Markedsforum reiseliv Østfold, Landbruk på kvinnevis, Kompetansesenter Grønn Omsorg,* samt flere *Utviklingsprosjekter i grøntsektoren*, deltagelse i interregprosjektene *Advantage Hardwood* og *Grenseløse kvinner* av de mest interessante.

Utviklingen av økologisk landbruk i Østfold har vært positiv i 2003. 3,1 % av arealet (23.700 daa) er lagt om eller ligger i karens og antallet ”økoprodusenter” er nå oppe i 157, eller over 5% av de som søker produksjonstilskudd. 12 ulike økologiske prosjekter er støttet med midler fra *fylkets handlingsplan* i 2003. Avdelingen har samarbeidet med fylkesmannen i Akershus om flere informasjonstiltak, og har også vært sekretariat for et felles produsentlag. Landbruksavdelingen driver også et *nasjonalt pionerprosjekt* innen *økologisk fjørfekjøtt*.

Landbruksavdelingen brukte i 2003 1,4 årsverk på bygningsplanlegging. Det ble registrert 82 oppdrag inklusive 31 ferdiggodkjenninger og utarbeidet 46 bygningsplaner. Disse arbeidene blir i stor grad fakturert og inntjeningen i 2003 var kr 230.000. Store husdyrbygninger blir nå i mange tilfelle planlagt av de som også skal føre opp bygget.

Aktiviteten i Østfoldskogene gikk noe tilbake i 2003 og det gikk særlig ut over ungskogpleien. Dette skyldes til dels bortfall av tilskudd og at mange skogsarbeidere ble engasjert i rydding av kraftlinjer. Det ble ferdigstilt skogbruksplaner for ca 215.000 daa fordelt på 172 eiendommer, og ferdigstilt ca 20 km skogsveger, og det er satt ut ca 806 000 stk skogplanter. Det ble avvirket og levert ca 450.000 m3 tømmer med bruttoverdi 132 mill kroner.

Resultatområde 22 miljø- og arealforvaltning.

287 lovsaker ble behandlet ved landbruksavdelingen i 2003. Av disse ble 110 lagt fram for fylkeslandbruksstyret og 177 ble avgjort ved delegert fullmakt. Oppgave over areal dyrka og dyrkbar mark som er omdisponert, er sendt LD i egen rapport datert 06.02.04. Det er utført betydelig veiledning ovenfor kommunene og publikum angående lovsaker. I forbindelse med oppgaveoverføringen fra 01.01.04 er det gjennomført flere regionsamlinger for administrativ- og politisk ledelse i kommunene (i samarbeid med KS i Østfold) og et større seminar for saksbehandlere på slutten av 2003.

Landbruksavdelingen og miljøvernavdelingen har medvirket i arbeidet med flere kommuneplaner, fylkesdeleplaner og samferdselsplaner for E6 og E18, og deltar dessuten i fylkets "*Planforum"* og ved utarbeidelse av ny fylkesplan for perioden 2004-2007, - et arbeid som ble startet opp i 2003.

Landbruksavdelingen har i løpet av 2003 gjennomført opplæring for 17 medarbeidere i bruk av GIS i saksbehandlingen og nesten 50% av de ansatte har nå kompetanse og utstyr for å kunne bruke Arcview og Arealressurs-databasene til NIJOS. Sammen med berørte kommuner, er GIS-basert verdiklassifisering av produksjonsgrunnlaget for jord- og skogarealene i Mosse-regionen sluttført.

I løpet av 2003 skulle alle gårdsbruk utarbeide *miljøplaner*. Det er utdannet 20 rådgivere for *miljøplaner* og 68% av de brukere som søker produksjonstillegg har vært med i studiegrupper om dette temaet. Dette er et spesielt godt resultat og skyldes blant annet at erfaringene fra prøveprosjektet i Morsa-området i 2002 ble lagt til grunn for organiseringen.

Bøndene har vist meget stor interesse for miljøtiltak (forurensning og kulturlandskap). Det kom inn søknader om 18,7 mill kr i 2003, mens det bare var mulig å bevilge 9,6 mill kr i tilskudd. Det har vært stort fokus på bruken av miljømidler i Østfold, både fra politikere og fra ulike interessegrupper. Dette har blant annet ført til at det har vært stor interesse for å delta i arbeidet med *Regionalt miljøprogram,* som skal starte opp i begynnelsen av 2004.

Resultatområde 23 Inntekts- og velferdspolitiske tiltak.

2969 foretak i jordbruket søkte om produksjonstilskudd i 2003 (mot 3032 året før). Dette er en mindre nedgang enn vi har registrert de seneste årene, men det er for tidlig å si om dette betyr et brudd i trenden eller om det skyldes at flere kunne søke. Nye forskrifter førte til uvanlig mange feil og 250 klager ble behandlet – og utbetalt manuelt. 5% av søknadene er kontrollert av kommunene, mens avdelingen har kontrollert søknadene mot relevant dokumentasjon.

Via SATURN er det utbetalt ca 32 mill kroner fordelt på 1029 utbetalingsbilag og 30 forskjellige ordninger i 2003. Det er gjennomført 2 serier med informasjonsmøter for kommunenes saksbehandlere.

Tiltak felles for innsatsområder

Landbruksavdelingen har lagt stor vekt på opplærings- og informasjonsarbeidet. I løpet av 2003 er bruken av fylkesmannens hjemmeside opparbeidet til en effektiv informasjonskanal for landbruksavdelingen ovenfor målgruppene bønder, skogeiere og kommuneansatte, samt media. En rekke seminarer eller fagdager er arrangert for kommunenes saksbehandlere og avdelingen har utarbeidet – og distribuert informasjonsbladet "Nytt og Nyttig" til alle bønder og skogeiere i fylket. I tillegg opererer avdelingen med en egen telefonavis i vekstssesongen.

3.3 ARBEIDS- OG ADMINISTRASJONSDEPARTEMENTETS EMBETSOPPDRAG

Det vises til omtalen under pkt 1.4.

3.4 BARNE- OG FAMILIEDEPARTEMENTETS EMBETSOPPDRAG

Resultatområde 41 Barnehager

Forvaltningsoppgaver, informasjon overfor kommunene og departementet, gjennomføring av regjeringens politikk overfor barnehagesektoren.

41.1 Informasjon og veiledning.

Avdelingen opplever en jevn og stor pågang når det gjelder henvendelser fra kommuner og enkeltmennesker. Dette når det gjelder spørsmål og problemstillinger knyttet til lovforståelse, lovanvendelse og tjenesteyting generelt. Rutiner og vaktordning som skal sikre god tilgjengelighet overfor våre "brukere" fungerer etter intensjonen.

41.2 Forvaltningsoppgaver.

Forvaltningsoppgaver på barnehageområdet er gjennomført i samsvar med lover og retningslinjer. Det ble tildelt 395 mill. kroner til drift av barnehager i 2003. Til nyetableringer, merinntak og fremmedspråklige barn i barnehager ble det utbetalt ca. kr. 24.000.000. Til investeringstilskudd til nye barnehager ble det tildelt ca. kr. 33.000.000. I et ekstraordinært tilskudd til barnehagene ble det utbetalt ca. 7.000.000. Det er gitt en varig dispensasjon fra utdanningskravet til styrer, og en varig dispensasjon fra utdanningskravet til pedagogisk leder.

41.3 Barnehageutvikling og samarbeid med kommunene.

Fylkesmannen har hatt som oppgaver å bidra til at det enkelte fylke skal ha nådd sin forholdsmessige del av utbyggingsmålet for barnehager. Det er etablert i underkant av 800 nye barnehageplasser.
Økningen kommer i første rekke som følge av etablering av nye private barnehager og en mindre tilvekst av kommunale barnehageplasser.

Fylkesmannen i Østfold fulgte i 2003 opp den 3-årige kvalitetssatsingen "Den gode barnehage". Med bakgrunn tidligere iverksatte utviklingstiltak og erfaringer fra det første året i kvalitetssatsingen har fylkesmannen gjennomført følgende tiltak i 2003:

- Fortsatt arbeidet i arbeidsgruppe knyttet til kvalitetssatsningen med deltagere fra høgskolen, Utdanningsforbundet og 3 kommuner. Fagforbundet har tidligere deltatt i arbeidsgruppen, men har i 2003 ikke møtt på møter.
- Videreføring av nettverk – tilsyn etter lov om barnehager, målgruppe kommunen som barnehagemyndighet, med deltagelse fra 8 kommuner.
- Avholdt 2 dagers arbeidsseminar for nettverk Tilsyn etter lov om barnehager med tema "Tilsyn av innholdskvaliteten i barnehagen"
- Videreføring av nettverk – barnehageutbygging, målgruppe kommunen som barnehagemyndighet, med deltagelse fra 5 kommuner.
- Nettverk barnehageutbygging var i september på studietur til Fauske og Tromsø for å se på familiesenter. I tillegg til deltagerne i nettverket hadde kommunene med seg representanter fra barnevernet/helsestasjonstjenesten/ ansvarlig for opptrappingsplanen for psykisk helse.

- Videreføring av nettverk – kvalitetsutvikling, målgruppe kommunen som barnehagemyndighet, med deltagere fra 5 kommuner. Engasjert ekstern veileder til dette nettverket
- 3 kontaktmøter med kommunene.
- Veiledningstiltak knyttet til hovedmålet i kvalitetssatsingen. Kommunene fikk tilbud om fri kjøp av veiledere (med formell veiledningskompetanse) til veiledning i barnehagene. 4 kommuner tok imot tilbudet. Fylkesmannen har veiledet og skolert de kommunale veilederne.
- Sammen med utdanningsavdelingen samarbeidet med Høgskolen i Østfold i forbindelse med prosjekt veiledning av nyutdannede førskolelærere og lærere.
- Deltagelse i styret for lærerstevnet i Østfold. Hovedoppgave planlegging av stevnet som gjennomføres i mars 2004.
- Fortsatt samarbeid med Høgskolen i Østfold om 55 studiepoengs enhet i aksjonslæring. Målgruppe styrere og administrasjon med ansvar for barnehageutvikling. Delvis subsidiering av kursavgift for kurs 3 med 31 deltagere. Fylkesmannen hadde to deltagere på videreutdanningen i 2003.
- Det er utgitt ett nyhetsbrev "Den gode barnehagen i Østfold" hvor gode erfaringer fra kvalitetarbeidet i barnehager og kommuner ble presentert. Denne er distribuert til samtlige kommuner og barnehager, samt til samarbeidpartnere.
- Fylkesmannen har etter henvendelse fra Høgskolen i Østfold holdt foredrag om "Barndom i Norge for 1.klassekullet i førskolelærersutdanningen.
- Fredrikstad kommune er tildelt prosjektmidler i forbindelse med at de er utpekt som pilotkommune i MIB-arbeidet (Menn i barnehagen).
- Prosjektmidler tildelt Trondalen barnehage for kjønnsosialiseringsprosjektet "Vi oppdrar sammen".

Resultatområde 42 Familierett

Behandling av saker etter ekteskapsloven og barneloven.

Ekteskapsloven:

- Separasjoner: 798 bevillinger
- Skilsmisser 742 bevillinger
- Oppløsning av registrert partnerskap: 4 bevillinger
- Anerkjennelse av utenlandske separasjoner og skilsmisser: 43 godkjenninger
- Inngåelse av ekteskap før fylte 18 år: (2 søknader) avslått

Ingen nye registrerte trossamfunn har fått vigselsrett i 2003.

Barnelov:

- Realitetsbehandlet 2003: 11 saker
- Avvist/henlagte saker 2003: 25 saker
- Ikke avsluttede saker pr. 31.12.03: 25 saker

Til sammen er det 6 personer i avdelingen som arbeider med barnelovsaker. 5 av disse personene realitetsbehandler sakene. De sakene som realitetsbehandles ved avdelingen fremstår i økende grad som kompliserte og tidkrevende. I 2003 var det en økning i antall henvendelser fra personer som ønsket administrativ behandling av barnelovsak. Fylkesmannen mottar for øvrig mange forespørsler om ulike problemstillinger knyttet til barneloven.

Fritak fra taushetsplikt:
I 2003 ble det behandlet 39 saker. I tillegg får vi jevnlig telefoner med ulike problemstillinger knyttet til taushetsplikt og fritak fra denne.

Biologiske forespørsler:

- Saker vedrørende adopsjon 14
- Saker vedrørende spørsmål om biologiske foreldre: 13
- Saker vedrørende spørsmål om familie/halvsøsken: 5
- Saker ferdig behandlet pr. 31.12.03 32
- Saker under behandling pr. 31.12.03: 3

Resultatområde 43 Krisetiltak

Utføre forvaltningsoppgaver i tråd med retningslinjer fra departementet.
Det er fem krisesentra i Østfold – beliggende i Eidsberg (vertskommune Askim), Halden, Fredrikstad (Krise- og Incestsenter), Moss og Sarpsborg. Etter gjennomgang av søknader fra samtlige vertskommuner, ble det totalt bevilget og utbetalt i underkant av 7,5 millioner kroner i statstilskudd for året 2003.

Resultatområde 44 Familievern

Det ble gjennomført tilsynsbesøk ved alle de fire familievernkontorene i Østfold i 2003.
Det finnes tilbud til Østfolds befolkning om mekling innenfor 2 timers reiseavstand.
I 12 av 351 tilfeller har ventetiden vært mer enn tre uker hos de eksterne meklerne. 1/3 av disse tilfellene skyldes forhold hos meklerne. Ventetiden har vært på mer enn tre uker i 208 av 278 av tilfeller på familievernkontorene. Mer enn halvparten av tilfellene skyldes forhold ved kontorene.

Det er avholdt to dagers faglig samling for alle ansatte på familievernkontorene og de eksterne meklerne, og det er gitt opplæring i lov og forskrift til en ny mekler.

Honorar til eksternmeklere er i hovedsak utbetalt månedsvis. Utgifter til tolk er dekket på bakgrunn av dokumentasjon.

Resultatområde 45 Barnevern

45.1 Tilsyn og klagebehandling
Fylkesmannen har i 2003 gjennomført 129 tilsynsbesøk ved barneverninstitusjonene. Dette tilsvarer en dekning på 64 % av hva forskriften krever. Ved utgangen av 2003 var det 35 barneverninstitusjoner i Østfold. Av disse ble 3 etablert i 2003 .17 institusjoner hadde barn og unge plassert etter adferdsparagrafene i barnevernloven. Det ble foretatt forvaltningstilsyn med barneverntjenesten i Sarpsborg i 2003.

Fylkesmannen har gjennom 2003 videreført en oppfølging av kommunene, men det er fremdeles kommuner som krever oppfølging og som ikke overholder kravene knyttet til frister etter lov som barneverntjenester. Kommuner med fristoverskridelser er fulgt opp som forutsatt.

Det er i løpet av året behandlet til sammen 18 klager på enkeltvedtak og 92 skriftlige henvendelser / besværinger.

45.2 Råd og veiledning og opplæring.
Det er gitt løpende råd og veiledning overfor kommuner og enkeltpersoner som pr.

telefon eller ved oppmøte henvender seg til avdelingen. Dette er som regel knyttet til lovforståelse, lovanvendelse og tjenesteyting generelt. Vaktordning og rutiner ved avdelingen som skal sikre god tilgjengelighet er evaluert og justert og fungerer etter intensjonen.

Det er i løpet av 2003 avholdt 3 kontaktmøter med kommunene, samt en 2 dagers fagkonferanse med kommunene, fylkeskommunen og ansatte ved barneverninstitusjoner.

Fylkesmannen har gjennomført en kartlegging av tilsynsførerordningen overfor barn i fosterhjem. Dette arbeidet vil ligge til grunn for videre oppfølging av kommunene og deres arbeid med tilsynsførerordningen.

I samarbeid med Østfold fosterhjemsforening gjennomførte fylkesmannen et 2 dagers kurs for tilsynsførere i 2003.

Ut fra et registrert behov i kommunene, gjennomførte fylkesmannen i samarbeid med fylkesnemnda et 2 dagers opplæringsprogram i forhold til saksbehandling for fylkesnemnda.

Arbeid med implementering av Regjeringens strategiplan for barn og unges psykiske helse ble igangsatt i 2003. Sosial- og familieavdelingen gjennomførte sammen med helseavdelingen og utdanningsavdelingen i en konferanse høsten 2003 for å presentere planen i et bredt forum.

45.3 Enslige mindreårige asylsøkere og flyktninger.
Fylkesmannen har fulgt opp fylkeskommunens refusjonskrav for enslige mindreårige asylsøkere og flyktninger i henhold til fastlagte retningslinjer.
Det gis råd og veiledning overfor kommuner som påtar seg å etablere enslige mindreårige.

45.4 Samarbeid med helseavdelingen og utdanningsavdelingen
Inngått intensjonsavtale mellom sosial- og familieavdelingen, utdanningsavdelingen og helseavdelingen ble videreført store deler av 2003. Det statlige oppvekstteamet ble i løpet av året vedtatt oppløst, og videreført gjennom samarbeid mellom avdelingene i form av konkrete arbeidsgrupper knyttet til oppgaver som skal løses med innsats av flere avdelinger. Avdelingsdirektørene for de aktuelle avdelingene samordner dette arbeidet.
Gjennom arbeid med konkrete oppgaver har det i løpet av året vært nedsatt ad hoc grupper i et samarbeid med helseavdelingen og utdanningsavdelingen.
Følgende grupper har medarbeidere vært engasjert i:

- Prosjekt i forhold til arbeid med ADHD- problematikk knyttet til forskningsavdelingen ved Sykehuset Østfold
- Strategiplan for styrking av arbeidet med barn og unges psykiske helse

45.5 Rapportering
Arbeidet er fulgt opp som forutsatt

Resultatområde 46 Foreldreveiledning

Fylkesmannen har lagt ut informasjon om materiell knyttet til foreldreveiledning på Fylkesmannens hjemmeside.
Det er gitt tilbud om bruk av fylkesveilederne i forhold til oppfølging av igangsatt arbeid overfor flyktninger.

Resultatområde 47 Gjeldsrådgivning

Fylkesmannen i Østfold og politiet i Halden samarbeider om prosjekt "Gjeldsrådgivning i nettverk – Østfoldprosjektet", med økonomisk støtte fra Justisdepartementet i 2001. Målsettingen med prosjektet er etablering av faglige nettverk som selvstendig ivaretar kompetansebehov, opplæring og utvikling på området gjeldsrådgivning.

Faglige nettverk skal være møteplasser hvor gjeldsrådgivningskonsulenter og økonomiske rådgivere sammen kan utveksle erfaringer og dra nytte av hverandres kunnskap. Det er etablert og drives 3 nettverksgrupper i Østfold og nettverkene er sjøldrevne. Fylkesmannen har likevel et oppfølgingsansvar for å sikre nettverkenes framdrift og faglige utvikling. I 2003 ble det gjennomført 2 slike faglige samlinger med nettverket i regi av sosial – og familieavdelingen (SOFA) og i samarbeid med politietaten.

Prosjekt "Samarbeid om undervisning i privatøkonomi" i barne- og ungdomsskolen på tvers av landegrenser er sluttført. Det er nedlagt et betydelig arbeid med utarbeidelse av håndbok for lærere, vedrørende nevnte tema. Prosjektet har vært vellykket og håndboken er svært etterspurt. Den trykkes nå i sitt 2. opplag og brukes aktivt i undervisningen i skoleverket.

Det gis løpende råd – og veiledning til enkelt personer som henvender seg til avdelingen og til kommuner. Arbeidet med gjeldsrådgivning er i avdelingen direkte knyttet opp til det løpende arbeid med råd og veiledning samt klagesaksbehandling etter sosialtjenesteloven.

Det er våren 2004 planlagt igangsetting av et videreutdanningskurs for økonomisk rådgivere i Østfold. SOFA står for tilrettelegging i samarbeid med Høgskolen i Agder. Kurset gir studiekompetanse med 3,3 vekttall. Responsen er god og studiet er nå fulltallig. Studiefinansieringen gjennomføres ved et spleiselag mellom kommunene, fylkesmannen og politietaten og undervisningen foregår i Statens Hus i Moss.

Resultatområde 48 Åpningsloven

Åpningstidsloven ble med virkning fra 1. april 2003 opphevet og erstattet ved at lukningsbestemmelser for utsalgssteder til forbrukere ble inntatt i lov om helligdager og helligdags fred. Fylkesmannen har behandlet en søknad om dispensasjon fra lov om helligdagsfred § 5 om søndagsåpne utsalgssteder. Søknaden ble behandlet kort tid etter mottagelse og i tide før planlagt anledning. Søknaden ble avslått.

3.5 JUSTISDEPARTEMENTETS EMBETSOPPDRAG

Resultatområde 51 Tilsynsoppgaver

Tilsyn med stiftelser, forliksrådenes virksomhet i kommunen, samt oppgaver i forhold til overformynderiene og hjelpevergene m.m. Fylkesmannen skal prioritere arbeidet med tilsynsoppgaver etter vergemålsloven.

51.1 Stiftelser

Fylkesmannen har behandlet 23 saker som gjelder omdanning, hvorav 8saker gjaldt oppløsning. Det er gjennomgått og kontrollert 90 regnskaper. Ingen regnskapsgjennomganger foranlediget nærmere undersøkelser. I forhold til 4 stiftelser ble det vurdert å undersøke forvaltningen av stiftelsen nærmere, men ingen vedtak om gransking. Det er registrert 16 nye stiftelser i 2003, og 2 søknader om nyregistrering er nektet registrert. Ved årsskiftet hadde vi 7 ubehandlede saker. Sakene behandles fortløpende, og normalt i løpet av en måned.

51.2 Overformynderi/vergemål

Klagesaker behandles innen tre måneder. Saker der fylkesmannen er førsteinstans og øvrige saker behandles fortløpende. Overformynderne holdes løpende orientert ved brev fra oss når det gjelder endringer, avgjørelser, høringer etc. Vi har i 2003 gjennomført tilsyn ved to overformynderier, Fredrikstad og Spydeberg. Det kom inn 24 saker i 2003. Ved årsskiftet var 1 sak ubehandlet.

51.3 Forliksråd

Henvendelser blir besvart fortløpende. Forliksrådsmedlemmene fikk tilbud om kurs i regi av samarbeidsutvalget for forliksråd og hovedstevnevitner våren 2003. Det ble behandlet 18 saker totalt i 2003.

Resultatområde 52 Rettshjelp

52.1 Fri rettshjelp

Det kom inn 4043 saker i 2003, og det ble behandlet 3712 saker. Det er fattet vedtak om avslag i 208 saker Sakene fordeler seg med 64,2 % kvinner og 35,8 % menn. Utlendingssaker og andre saker uten behovsprøving ikke medregnet. Saksbehandlingstiden har ligget på 7-8 uker. Saksmengden har økt også fra 2002 til 2003, men ikke så mye som tidligere år

52.2 Voldsoffererstatning

Det ble i 2003 fattet 71 erstatningsvedtak, 32 regressvedtak og 6 ettergivelsesvedtak. Restanser pr. 31.12.03 er 47 (ubehandlede søknader). Saksbehandlingstiden lå på ca. 3 måneder første halvår, økt til ca 4 måneder annet halvår. Området er nedprioriert på grunn av manglende bevilgning fra Justisdepartementet. Saksbehandlingstiden vil derfor gå opp. Det vises forøvrig til særskilt rapporteringsskjema som oversendes Justisdepartementet.

52.3 Navneloven

Fylkesmannen har i 2002 behandlet 4 klagesaker . Vi omgjorde folkeregisterets vedtak i 3 saker. Sakene er behandlet innen 1 mnd.

52.4 Tomtefestelov

Vi mottok 6 saker om innløsning og traff 6 vedtak i 2003. Saksbehandlingstiden var ca. 2 måneder fra saken har vært klar til behandling. Ved siden av saksbehandling ble det brukt forholdsvis mye tid på å besvare generelle henvendelser fra privat personer vedrørende både innløsning og andre forhold knyttet til tomtefesteloven

Resultatområde 53 Konfliktråd

Fylkesmannen skal følge opp og føre tilsyn med konfliktrådene. Tilsynet er utført som forventet. Oppgaven er overført JD i løpet av 2003. Rapportering er sendt JD 29.01.04.

Resultatområde 55 Økt samfunnssikkerhet og kriseberedskap i fylket

Fylkesmannen har kommet til at følgende samfunnssikkerhets og beredskapmessige utfordringer er særlig vesentlig i Østfold:

- Flom knyttet til de tre hovedvassdragene Glomma, Haldenvassdraget og Hobøl-Vansjø.
- Jordras/leirskred knyttet til kvikkleireområder og erosjonsutsatte områder i hovedvassdragene.
- Radon.
- Transport/kommunikasjon knyttet til E-6, E-18, jernbane, sjøtransport og Rygge flyplass.
- Betydelige industriområder i og omkring tett befolkede områder særlig i de store bykommunene.

I tillegg vil risikobildet måtte suppleres av faren for omfattende strømbrudd, bortfall av tele- og datakommunikasjon, forsyningsbrudd og naturbasert risiko.

Fylkesmannen har fulgt opp retningslinjer for bruk av innsigelse med vekt på informasjon, veiledning og påvirkning. Faggruppe beredskap har hatt følgende planer til behandling:
Kommuneplanens langsiktige del: 1 plan

Kommuneplanens arealdel: 2 planer
Reguleringsplaner: 2 planer

Det er ikke reist innsigelser mot noen av disse.

Det gjennomført beredskapstilsyn i ¼ av kommunene. Kopi av tilsynsrapporter er oversendt DSB. Det er gjennomført kriseøvelser i 2 kommuner. De øvelser som ble utsatt vil gjennomføres som et tillegg i løpet av 2004. Veiledning og aktuell bistand til kommunene i forbindelse med rosanalyser er ivaretatt.
Beredskapsdagen 2003 er gjennomført. Det er gjennomført kurs i oljerasjonering i 9 kommuner samt kurs i rasjoneringssystem for matvarer i 9 kommune inkludert opplæring av leder/nestleder. Fylkesmannen har deltatt i planlegging og gjennomføring av øvelse for havnepersonell. Planen for regional samordning er oppdatert. Det samme gjelder atomulykker. Det er gjennomført møter i fylkesberedskapsrådet og i ABU. Virksomheten til krypto/sambandstjenesten er opprettholdt. I samarbeide med Fylkeslegen i Østfold/helsetilsynet i Østfold er det gjennomført konferanse om helsemessig og sosial beredskap.

Resultatområde 56 Fylkesmannens ivaretakelse av sine forpliktelser innen sivil-militært samarbeid og planlegging for sikkerhetspolitisk krise/krig

Resultatområde 56 Fylkesmannen ivaretakelse av sine forpliktelser innen sivilt-militært samarbeide og planlegging for sikkerhetspolitisk krise/krig
Oppgavene knyttet til

- samarbeide med Forsvaret
- vurdering av nøkkelpunkter og distriktsobjekter
- SBS
- forskrift for bygg- og anleggsberedskap

er ivaretatt. Det bemerkes at ressursdatabasen ble ajourført i 2001.

Resultatområde 57 Oppfølging av Sivilforsvaret

Krav og målsettinger for oppfølgingen av sivilforsvarskretsene er ivaretatt

3.6 KOMMUNAL- OG REGIONALDEPARTEMENTETS EMBETSOPPDRAG

Resultatområde 61 kommuneøkonomi og samordning

Resultatområdet ble 1. oktober 2002 styrket med økonomirådgiver i 100 % stilling. For 2003 er det anvendt 1,8 årsverk på kommuneøkonomi, KOSTRA og samordning.

61.1 Økonomiforvaltning

Informasjon og veiledning

Kommuneproposisjonen: I samarbeid med Kommunenes sentralforbund arrangerte fylkesmannen informasjonsmøte for kommunene i Østfold.
Statsbudsjettet: I forbindelse med framleggelse av statsbudsjettet ble det avholdt møte for Østfoldkommunene med hovedfokus på endringer gjeldende fra og med 2004. Ved siden av informasjon om inntektssystemet ble det lagt vekt på informasjon vedrørende ny toppfinansieringsordning for særlig ressurskrevende brukere, innføring av generell momskompensasjon og innføring av maksimalpris i barnehagene. På møte ble det også orientert om fylkesmannens rolle som kontroll- og myndighetsinstans og som rådgiver / veileder innen kommunal økonomiforvaltning.
Hovedpunktene i statsbudsjettet ble av fylkesmannen formidlet pr brev til kommunene.

Budsjett og økonomiplaner

Kommunenes årsbudsjetter og økonomiplaner ble vurdert. Det ble foretatt lovlighetskontroll av årsbudsjettene til kommuner som var oppført i register for betinget godkjenning og kontroll (ROBEK). Følgende kommuner var oppført i ROBEK i 2003: Fredrikstad, Moss, Askim Hvaler og Råde (Råde ble oppført i ROBEK høsten 2003). Ingen budsjettvedtak ble opphevet.
Det ble truffet vedtak på 22 søknader om kommunale låneopptak, og 11 vedtak på søknader om kommunale garantier for låneopptak. Ett vedtak om garanti for låneopptak ble opphevet, resten ble godkjent.

Skjønnstilskudd

Av fylkesrammen på 45,9 millioner kr ble 40,9 millioner kr fordelt som ordinært skjønnstilskudd, mens 5,0 millioner kr ble holdt tilbake til fordeling på omstillings- og utviklingsprosjekter for 2004.

KOSTRA

I forbindelse med innrapportering av KOSTRA-tall for 2002 har fylkesmannen vært bindeledd mellom kommunene og Statistisk sentralbyrå (SSB), med ansvar for faglig veiledning overfor kommunene. Fylkesmannen har analysert KOSTRA-data publisert av SSB og formidlet resultatet av analysen til kommunene. I desember arrangerte fylkesmannen i samarbeid med SSB kurs relatert til KOSTRA-innrapporteringen for 2003.

Annet

Det er gjennomført dialogmøter med administrativ og politisk ledelse i ROBEK-kommunene for å drøfte kommunenes økonomiske situasjon og framtidsutsikter.

Det er utarbeidet kommunaløkonomisk statistikk basert på kommuneregnskapene 1999 – 2002. Statistikken er ment som et verktøy til å analysere hvordan den enkelte står i forhold til seg selv, og i forhold til andre kommuner det er naturlig å sammenligne seg med.

Resultatområde 61.2 Samordning

Fylkesmannens samordning overfor kommunene 2003 er i hovedsak basert på embetsintern koordinering av retningslinjer for den kommunale tjenesteytingen på områder som støttes med øremerkede midler.

Det er utarbeidet et strategisk opplegg og kjøreplan for dialogen med kommunene for årene 2004 og 2005. Fylkesmannen inviterte rådmenn og ordførere til kontaktseminar 25.11.2003

der det bl.a. ble lagt fram dokumentasjon og embetets kommentarer til områdene kommuneøkonomi, samfunns-sikkerhet, barn og unge, voksne og eldre samt areal og miljøforvaltning. Foreløpige resultater av brukerundersøkelsen overfor kommunene i 2003 ble presentert. Videre var perspektiver og rammebetingelser for kommunenes moderniserings- og utviklingsarbeid tema.

61.3 Inndelingsloven

Ved avstemmingen om kommunesammenslutning mellom Spydeberg og Hobøl 23.11.2003 stemte 75 % for sammenslutning i Hobøl og 75 % mot i Spydeberg. Resultatet ble ingen sammenslutning.

Resultatområde 62 Lovlighetskontroll og veiledning

Lovlighetskontroller tatt opp etter klage: Det er truffet vedtak i 8 saker, ett vedtak er opphevet. Ingen lovlighetskontroll ble tatt opp på eget tiltak.

Ut over dette er kommunene gitt veiledning i juridiske spørsmål, både på bakgrunn av muntlige og skriftlige problemstillinger.

Resultatområde 63 Regelverksforvaltning/klagebehandling

Resultatområdet omfatter klagesaksbehandling om enkelte førsteinstansvedtak under KRDs ansvarsområde. Videre omfatter det informasjon om dette regelverket til kommunene, private parter og eventuelt andre brukere. Fylkesmannen skal bidra til å sikre at kommunenes saksbehandling og vedtak tar hensyn til den enkeltes krav på informasjon, rettssikkerhet og likebehandling, og ellers er i overensstemmelse med god forvaltningsskikk.

63.1 Saksbehandling

Generelt

Saksbehandlingstiden på klagebehandling av byggesaker har holdt seg stabil på ca. 2 –3 måneder i løpet av hele 2003, til tross for en økning i antall innkomne saker med hele 30%. Det er dispensasjons-sakene som dominerer, og utgjør anslagsvis ca. 60 % av det totale antall klagesaker. Dette gjelder først og fremst dispensasjon fra reguleringsplan og LNF-formålet i kommuneplan. Utenom dominerer pbl. § 70-saker og vi har også sett en viss økning av bruksendringssakene i løpet av 2003.

Vi har hatt én sak som gjaldt saksomkostninger etter forvaltningsloven § 36 i løpet av 2003.

Klagesaker etter plan- og bygningsloven

Klagesaker hvor fylkesmannen har truffet vedtak i 2003:

a) Innkomne saker:	168
b) Antall fattede vedtak	166
c) Stadfestet helt eller delvis	110

Hva var fylkesmannens lengste behandlingstid på klagesaker hvor det er truffet vedtak i 2002:

a) Lengste	24 uker
b) Gjennomsnitt	10 uker
Pr. 31.12.02:	10 uker

63.2 Informasjon og veiledning

I juni arrangerte juridisk avdeling og Statens Bygningstekniske etat en samling for kommunene, der de nye endringene i pbl. ble gjennomgått. I desember gjennomførte juridisk avdeling en samling for byggesaksbehandlerne i kommunene i fylket. Temaer var bl.a. grad av utnytting og måleregler i TEK, RPR for barn og unge, ulovlig bygging i strandsonen og diskusjon rundt innmeldte problemstillinger fra kommunene. Videre har vi hatt møter med to

kommuner på bakgrunn av uenighet i konkret sak. Videre har vi hatt møte med én kommune på bakgrunn av uenighet i en konkret sak. Veiledning og informasjon utover dette har blitt gitt i form av tilbakemelding på konkrete forespørsler, både pr. telefon og e-post.

3.8 *Statsborgersaker*

Det er innkommet 18 saker og alle er behandlet. Sakene behandles i løpet av 1 mnd.

3.7 SOSIAL- OG HELSEDIREKTORATETS EMBETSOPPDRAG

Resultatområde 71 Veiledning, kompetanseheving, informasjonsvirksomhet

71.1 Veiledning i forhold til lov om sosiale tjenester.

Avdelingen opplever en jevn og stor pågang når det gjelder henvendelser fra kommuner og enkeltmennesker innenfor avdelingens virkeområde. Dette når det gjelder spørsmål og problemstillinger knyttet til lovforståelse, lovanvendelse og tjenesteyting generelt. Avdelingen har ukentlig møter med enkeltpersoner som ønsker å beklage seg over kommunenes sosiale tjenester. Rutiner og ordninger som skal sikre god tilgjengelighet overfor våre "brukere" er justert og fungerer etter intensjonen. Det er registrert økt etterspørsel om bistand fra kommunene når det gjelder råd – og veiledning, kurs og opplæringstiltak overfor ansatte i virksomhetene.

Gjennomførte tiltak for den kommunale sosialtjenesten i 2003:

- 2 dagers saksbehandlingskurs for sosialtjenesten i kommunene vedr. lov om sosiale tjenester, kap. 5.
- Drift at Sosial- og helsedirektoratets Opplæringsprogram rettet mot kommunens arbeid med tunge rusmiddelmisbrukere. Gjennomføring av 4 konferanser i fylket, høsten 2003.
- Tildeling av tilskudd til 12 kommunale samarbeidstiltak relatert til opplæringsprogrammet rettet mot tunge rusmiddelmisbrukere.
- Dagskurs for Fredrikstad kommune – sosialtjenesten ; " Vilkårsetting i sosialt arbeid – stl § 5 – 3.
- Dagskurs i økonomisk rådgivning.
- Fagmøter med den kommunale sosialtjenesten i Fredrikstad v/ flyktningtjenesten, "Voks" i Moss og Moss Kommuneforvaltning for helse – og sosial.
- Faktahefte om kartlegging av tilgjengelighet og åpningstider i sosialtjenesten i Østfold.
- Videreføring av "Sosiallederforum" i Østfold og etablering av samarbeid med AU i forumet.
- Studietur til Finland for "Sosiallederforum"

71.2 Samordning av a-etaten, trygdeetaten og sosialtjenesten i kommunene.

Samarbeidet mellom fylkesmann, fylkesarbeidskontor og fylkestrygdekontor videreføres jf tidligere samarbeidsavtaler og rundskriv – som nevnt i tidligere rapporter. Fylkesmannens helseavdeling og Kommunens Sentralforbund er tilknyttet samarbeidet. Det tverretatlige samarbeidet har påbegynt sin organisering i henhold til føringer i St. meld nr 14 – om samordning av a-etat, trygdeetat og kommunal sosialtjeneste. Vi står foran etterkrigstidens største endring i velferdsordningen i Norge. St. meld nr 14 ble avvist av stortinget og sendt tilbake til sosialdepartementet, men føringene videreføres fram til de foremelle bestemmelsen stas i de statlige styrende organer.

Fylkesmannen har ansvar for å gi kommunen informasjon om den kommende reformen. Vi skal gi råd og veiledning til kommunen for å sikre en god gjennomføring av kommunalt omstillingsarbeid. Det drives 13 statlige prosjekter for utvikling av samordningsmodeller. I Østfold er det Moss kommune som driver ett av disse prosjektene kalt "Fokus Jobb". SOFA følger opp arbeidet og er representert i styret.

71.3 Utviklingsarbeid for å styrke kompetansen og sikre kvalitet i sosialtjenesten.
Gjennom handlingsplanen "Kunnskap og brubygging" er sosialtjenesten blitt styrket med ulike kompetansehevende tiltak jf tidligere rapporteringer. Dette arbeidet videreføres i den faglige oppfølgingen av sosialtjenesten via fagmøter og dagskurs mv for tjenesteområdet.

Et særlig utviklingsarbeid fr å styrke kompetanse vil i 2002 – 2004 være rettet mot kommunes arbeid med tunge rusmiddmisbrukere. Alvorlig rusmisbruk i Norge er omfattende og helsetilstanden til rusmisbrukeren er svært dårlig – både fysisk og psykisk. Sosial – og helsedirektoratet har derfor tatt initiativ til et opplæringsprogram rettet mot kommunens arbeid overfor tunge rusmiddelmisbrukere.

Direktoratet ønsker å vektlegge kompetanseutvikling som skal bedre tjenestetilbudet overfor denne gruppen av tjenestemottakere. Målgruppen for tiltakene er helse – og sosialpersonell i kommunene. Med det menes ansatte i sosialtjenesten / rustjenesten, og primærhelsetjenesten – herunder pleie – og omsorg, psykisk helsevern, kommuneleger og fastleger.

I Østfold har vi opprettet et arbeidsutvalg (AU) med representanter fra fylkesmannens helseavdeling og SOFA, Østnorsk Kompetansesenter for rusrelaterte spørsmål og sykehuset Østfold HF – divisjon psykiatri avdeling rustjeneste.

Det ble gjennomført en oppstartkonferanse i 2002, samt en kartlegging av kompetansebehov mv. Det ble i 2003 gjennomført et opplæringsprogram med 4 konferanser der tema var knyttet til de føringer Shdir har gitt i brev av 28. 02.02.

71.4 Handlingsplan for eldreomsorgen.
Fylkesmannen oppgaver med kontroll av kommunenes bruke av øremerkede tilskudd opphørte i 2002.

- *I 2003 har hovedoppgaven vært å følge opp de kommunene som har investeringsprosjekter som ikke er fullført samt å følge med i utviklingen i personellsituasjonen i pleie- og omsorgssektoren i Østfoldkommunene.*
- I samarbeid med helseavdelingen er det gitt uttalelse til Husbanken vedr.5 omsorgsboligprosjekt og 4 sykehjemsprosjekt.
- Det ble i september utarbeidet en statusrapport til Sosialdepartementet med resultater og vurderinger av utbygging av sykehjem og omsorgsboliger og utviklingen på personellområdet.

71.5 Opptrappingsplan psykisk helse.
Kommunenes arbeid med Opptrappingsplanen er i en positiv prosess. Det utvikles og etableres tiltak i tråd med intensjonene i Stortingsmelding nr. 25 (1996 – 1997) Åpenhet og helhet. Opptrappingsplanen stiller helseforetak og kommuner overfor store utfordringer når det gjelder utvikling av nye tiltak, omstrukturering av eksisterende tiltak og faglig opprustning.

Fylkesmannen ga sin uttalelse i 6 saker om tilskudd til bygging av omsorgsboliger for personer med psykisk lidelse.

I 2003 fikk kommunene i Østfold 72 mill. kroner i statlig tilskudd, øremerket til styrking av tiltak for mennesker med psykiske lidelser og til forebyggende arbeid. Kommunene skal rapportere hvordan midlene for 2003 er benyttet innen 15. februar 2004.

Som før går hovedvekten av midlene (53,1 %) til utbygging av hjemmebaserte tjenester og tilrettelagt behandling. Dette er i tråd med hvordan midlene brukes på landsbasis, og er et uttrykk for at det er nødvendig å bygge ut tjenester som kan møte brukernes behov for hjelp til å kunne leve og bo i egen kommune. I tillegg bruker kommunene i Østfold en forholdsvis stor andel på aktivitetstilbud som dagsenter. Rapporter fra kommunene viser at det er opprettet i alt 150 årsverk innenfor de områdene figuren viser. I forhold til folketallet i fylket er dette høyt sammenlignet med landsgjennomsnittet.

Rapportene fra kommunene for 2002 viser bare bruken av øremerkede midler. De fleste kommuner bruker egne midler til det ordinære hjelpeapparatet som yter tjenester i et stort omfang til personer med psykiske problemer. Noen oppgir at de finansierer flere stillinger og tiltak med ordinære midler enn med øremerkede tilskudd. Dette viser at kommunene i ulik grad har tatt ansvar for målgruppen i sin tjenesteutvikling.

Kommunene sliter med å lage helhetlige tjenester for personer med dobbeldiagnoser og de fleste kommuner melder at de ikke har nødvendig kompetanse og samarbeidsrutiner til å arbeide helhetlig i forhold til målgruppen. På oppdrag fra Sosial- og helsedirektoratet har fylkemannen i Østfold sammen med Rustjenesten i Østfold fylkeskommune og Øst-norsk kompetansesenter invitert kommunene til å være med i et opplæringsprogram. Dette er rettet mot den kommunale helse- og sosialtjenestens arbeid overfor langtids rusmiddelmisbrukere, herunder legemiddelassistert rehabilitering. I alt fire temadager er gjennomført med bred tverrfaglig deltakelse.

Fylkesmannen har utdelt prosjektmidler til 12 kommuner for å stimulere til tverrfaglig utvikling av tjenester. Fylkeskommunens Rustjeneste kartla behovet for legemiddelassistert rehabilitering i 1997. Behovet ble anslått å være 60 personer. Ved utgangen av 2003 var ca. 150 personer med i behandlingen. Årsaker til det økte behovet er at flere misbruker heroin og at kriteriene for å få innvilget legemiddelassistert rehabilitering er endret slik at flere kan få tilbudet. En forutsetning for at den enkelte kan få foreskrevet medisiner av lege, er at kommunene skal ha tilrettelagt rehabiliteringstilbud. Kommuner har ikke fått tilført økonomiske midler eller kompetanse til å imøtekomme oppgavene. Rehabiliteringen av den enkelte krever involvering og kapasitet fra mange virksomheter i kommunen, og fra andre instanser som A-etat og trygdekontor. Erfaring viser at det i helse-, omsorgs- og sosialtjenesten i kommunene er vilje til å tilrettelegge tilbud for målgruppen men det er bare noen få kommuner som har inkludert gruppen i sine planer for psykisk helsearbeid. Samarbeid, samhandling og kompetanse er viktige utfordringer i utviklingen av tjenestetilbudet til mennesker med alvorlige psykiske lidelser og omfattende rusmiddelmisbruk som det må arbeides med på en planlagt måte.

Fylkesmannen i Østfold presenterte regjeringens strategiplan for barn og unges psykiske helse på en konferanse høsten 2003 og inviterte til et oppfølgende møte tidlig i 2004. Formålet er å skape en arena hvor en i fellesskap kan drøfte sentrale oppgaver og problemstillinger. På landsbasis ble det i 2003 gitt tilbud til 50 % flere barn og unge enn i 1998. Det er et mål at fem prosent av barnebefolkningen skal gis hjelp fra spesialisthelsetjenesten. Status per 31.12.2002 vis at 2,9 % får hjelp. Både spesialisthelse-tjenesten og kommunene i Østfold peker på at kapasiteten og tjenestetilbudet er for dårlig. Det er antatt at ca 20 % av barn og unge til enhver tid vil være innenfor Opptrappingsplanens målgruppe og ha behov for støtte fra det kommunale tjenesteapparatet. Øremerket tilskudd må betraktes som et økonomisk bidrag i tillegg til kommunenes egen innsats når det gjelder utbygging av tjenester til yngre.

Etter fire år med Opptrappingsplanen er det store variasjoner i kommunenes tilbud. Det er stilt krav om at kommunene skal bruke minst 20 % av de øremerkede midlene til barn og unge. De fleste kommunene i Østfold oppfyller minstekravet. Men samlet disponerte kommunene i Østfold bare 15,5 % av midlene til barn og unge i 2002. Disse kommunene har fått et pålegg om å rette på forholdene i 2003. Tilskuddet skal gå til støttekontakter, kultur- og fritidstiltak samt styrking av helsestasjons- og skolehelsetjenesten med vekt på psykososialt arbeid og etablering av ungdomshelsestasjon. Samlet sett er det en svak økning i antall personell som arbeider med psykososiale tjenester i Østfold. Det er behov for mer tverrfaglig kompetanse og kommunene trenger å bli styrket med psykologer, pedagoger og leger. Videre er det en stor utfordring å utvikle dokumenterte effektive tiltak i tillegg til å sikre at midlene går til barn og unge. Kommunene har utviklet flere gode eksempler på nye tiltak som er rettet mot barn og unge som står i fare for eller har utviklet psykososiale problemer. Flere skoler har med øremerkede midler opprettet tiltak og ungdomshelsestasjoner. Foreldreveiledning med fokus på familiens psykisk helse er et annet tilbud knyttet til helsestasjoner. Flere kommuner i ferd med å etablere tverrfaglige team som skal være et lavterskeltilbud for barn og familier med psykososiale problemer.

Engasjementet og aktiviteten i brukerorganisasjonene er økende og det etableres flere lokallag og tiltak i deres regi. Det er opprettet et Brukerforum med sentrale brukerorganisasjoner som møter regelmessig hos fylkesmannen i Østfold. Formålet med forumet er å skape en arena for samarbeid og gjensidig utveksling av informasjon. Forumet gir viktige innspill til fylkesmannens arbeid med Opptrappingsplanen. De fleste kommuner har med det nye kravet om brukerdeltakelse i planarbeidet trukket med seg lokallagene til Mental helse og Landsforeningen for pårørende i psykiatrien.

71.6 Rekrutteringsplan for helse- og sosialpersonell 2003 – 2006.

- I samarbeid med helseavdelingen ble det i mai avholdt møte med koordineringsgruppen for rekrutteringsplanen.
- I løpet av mai/juni hadde fylkesmannen møter med hver av de fem Ressurssentrene ved de videregående skolene i Østfold sammen med representanter fra kommunene i hver region Tema var antallet ufaglærte innen pleie- og omsorgssektoren og muligheter for realkompetansevurdering og voksenopplæringstilbud i regionen.
- Ved hjelp av tilskudd fra Rekrutteringsplanen ble det i januar satt i gang en klasse i videreutdanning innen eldreomsorg for hjelpepleiere og omsorgsarbeidere ved Borg videregående skole.
- Høsten 2003 startet en ny klasse i videreutdanning i psykiatri ved Borg videregående skole med 15 hjelpepleiere/ omsorgsarbeidere. Undervisningstilbudet ble finansiert av midler fra rekrutteringsplanen for helse og sosialpersonell.
- Kommuner og fylkeskommuner ble invitert til å søke tilskudd til etter og videreutdanning for ansatte i helse- og omsorgstjenesten. Tilskudd ble fordelt til 15 kommuner og videreutdanning for helsesekretærer og utprøving av spesielt tilrettelagt opplæringstilbud for voksne som tar utdanning som hjelpepleier/ omsorgsarbeider i Østfold.
- Et stort antall kommuner deltar i opplæringtiltaket ”Eldreomsorgens ABC . I mai ble det med tilskudd fra rekrutteringsplanen gjennomført tre dagssamlinger med i alt ca. 400 deltakere. Deltakerne fra pleie- og omsorgstjenesten arbeider i tverrfaglige arbeidsgrupper. De møtes hver 14.dag i arbeidstiden. Opplæringstiltaket gjennomføres i løpet av 3 år.

71.7 Styrings- og informasjonssystemet for helse- og sosialtjenesten i kommunene.
Det er i løpet av 2003 ved embetet gjennomført kommunekonferanse for den politiske og administrative ledelse, med deltagelse fra samtlige kommuner.

Resultatområde 72 Tilsyn og klagesaksbehandling

Tilsyn – rusinstitusjoner:
Ved årsskiftet 2003/2004 er det 10 rusinstitusjoner i Østfold. En ny privat institusjon er etablert i løpet av året. Det er avlagt til sammen 20 tilsynbesøk. Erfaringer fra tilsynsarbeidet viser at institusjonene i hovedsak drives i samsvar med gjeldende regelverk. Fylkesmannen har i 2003 ikke funnet grunn til å treffe beslutning om pålegg om endring eller å stenge rusinstitusjon. Tilsynet har i 2003 vært særlig oppmerksom på institusjonenes bruk av tvangs- og kontrolltiltak etter gjeldende lov og forskrift.

Tilsyn – systemrevisjon:
Det er gjennomført tilsyn i form av systemrevisjon i 4 kommuner. Tema har vært tilsyn med kommunens tjenesteyting etter kap. 4 og 4A i lov om sosiale tjenester. Ett av tilsynene ble gjennomført i samarbeid helseavdelingen med tema saksbehandling i henhold til lov om sosiale tjenester kap. 4-2 og kommunehelselovens § 2.1.

Klagesaksbehandling:
Lov om sosiale tjenester:

- Kapittel 4 – sosial tjenester 74 saker
- Kapittel 5 – økonomisk bistand 465 saker
- Kapittel 11- vederlag 22 saker

Gjennomsnittlig saksbehandlingstid i 2003 var 1,7 md.

Klage på vedtak etter alkohol loven:
Det er i 2002 behandlet 4 klagesaker etter alkoholloven. I alle sakene ble kommunens vedtak stadfestet. 3 saker fra 2003 er foreløpig ubehandlet.

Klage på vedtak etter kommunehelsetjenesteloven kapittel 4A:
Ingen saker er behandlet i løpet av året 2003. Ved årsskiftet står 5 saker som ubehandlet.

***Sosialtjenestelovens kapittel 6A*:**
Fylkesmannen i Østfold har i 2003 mottatt ca 800 meldinger om skadeavvergende tiltak i enkelttilfeller. Disse meldingene fordeler seg på totalt 60 personer.

Fylkesmannen har overprøvd 17 vedtak i 2003. 16 vedtak ble stadfestet og 1 vedtak ble sendt tilbake til kommunen. I flere saker har det vært nødvendig å be om tilleggsopplysninger og ytterligere redegjørelser for å kunne overprøve vedtaket.

Hjemmelsgrunnlaget for vedtakene fordeler seg slik:

- § 6A-4 b a adferdsendrende tiltak 2 vedtak
- § 6A-4 c omsorgsvedtak 10 vedtak
- § 6A-5 alarmvedtak 3 vedtak

I tillegg var det pr. 31.12.01 innkommet 3 vedtak som ble mottatt i slutten av året og som blir behandlet i 2004. Saksbehandlingstid hos fylkesmannen har ligget på mellom 1-3 måneder.

Når det gjelder tilsynsaktiviteten, er det gjennomført ett tilsyn i tilknytning til hvert vedtak som er stadfestet dvs. 100% dekning.

Resultatområde 73 Tilskuddsforvaltning

Tilskuddordningene er ivaretatt i samsvar med kravene. Det vises til særskilte rapporter til fagdepartementet.

3.8 KULTUR OG KIRKEDEPARTEMENTET

Resultatområde 81 Kultur- og kirkedepartementet

Registrerte trossamfunn:

Trossamfunnets navn:	Ant. medl. 2002	Tilskudd 2002	Ant. med. 2003	Tilskudd 2003
Anjuman E-Islahul-Muslimeen, Halden	269	kr. 62 139	278	kr. 74 782
Anjman Flah-ul Muslemin, Moss	544	kr. 125 664	560	kr. 150 640
Aremark Pinsemenighet, Aremark	29	kr. 6 699	25	kr. 6 725
Borg Kristne Senter, Sarpsborg	104	kr. 24 024	91	kr. 24 479
Den Ev. Lut.Bekj.kirke, Knapstad	19	kr. 4 389	19	kr. 5 111
Den islamske forening i Fredrikstad	393	kr. 90 783	402	kr. 108 138
Evangeliekirken Østerbo, Halden	335	kr. 77 385	360	kr. 96 840
Filadelfia Ørje, Ørje	137	kr. 31 647	124	kr. 33 356
Filadelfiamenigheten, Sarpsborg	876	kr. 202 356	888	kr. 238 872
Filadelfiamenigheten, Fredrikstad	493	kr. 113 883	483	kr. 129 927
Gujarati Cultural Club, Fredrikstad	74	kr. 17 094	74	kr. 19 906
Kraftverket,			18	kr. 4 842
Kristi Menighet, Fredrikstad	230	kr. 53 130	224	kr. 60 256
Kristi menighet, Halden	255	kr. 58 905	214	kr. 57 566
Menigheten Arken, Rakkestad	68	kr. 15 708	67	kr. 18 023
Menigheten Betania, Torsnes, Fredrikstad	63	kr. 14 553	77	kr. 20 713
Menigheten Filadelfia, Mysen	232	kr. 53 592	222	kr. 59 718
Menigheten Norge for Kristus, Sarpsborg	78	kr. 18 018	81	kr. 21 789
Moss Bibelsenter, Moss	401	kr. 92 631	430	kr. 115 670

Muslim Cultur Center Sarpsborg, Sarpsborg	359	kr. 82 929	288	kr. 77 472
Muslimsk kultursenter, Askim			117	kr. 31 473
Pinsemenigheten Betania, Rakkestad	174	kr. 40 194	190	kr. 51 110
Pinsemenigheten Betania, Skjeberg	165	kr. 38 115	156	kr. 41 964
Pinsemenigheten Filadelfia, Askim	233	kr. 53 823	260	kr. 69 940
Pinsemenigheten Filadelfia, Moss	102	kr. 23 562	92	kr. 24 748
Pinsemenigheten i Skiptvet	158	kr. 36 498	163	kr. 43 847
Pinsemenigheten Salen, Halden	905	kr. 209 055	880	kr. 236 720
Pinsemenigheten Salen, Skjeberg	88	kr. 20 328	84	kr. 22 596
Pinsemenigheten Sion, Ingedal, Skjeberg	54	kr. 12 474	55	kr. 14 795
Pinsemenigheten Sion, Sellebakk	217	kr. 50 127	215	kr. 57 835
Råde Pinsemenighet-Sion, Råde	25	kr. 5 775	25	kr. 6 725
Trøgstad Pinsemenighet, Trøgstad	113	kr. 26 103	106	kr. 28 514
Uganda Muslim Assosiation, Yven	98	kr. 22 638	101	kr. 27 169
ZOÉKIRKEN	414	kr. 95 634	425	kr. 114 325
Østfold Tyrkiske Muslimers Trossamf., Moss	401	kr. 92 631	409	kr. 110 021

-Trossamfunnene Det Høyeste Gode, Askim og Jesu Kristi Hus, Moss har ikke sendt inn søknad om statstilskudd for 2003.

Uregistrerte trossamfunn:

Den Frie Evangeliske Forsamling, Sarpsborg	127	kr. 29 337	129	kr. 34 701
Den Frie Evangeliske Forsamling, Moss	153	kr. 35 343	151	kr. 40 619
Den Frie Evangeliske Forsamling, Askim	56	kr. 12 936	58	kr. 15 602
Misjonshuset, Moss	115	kr. 26 565	118	kr. 31 742

Fylkesmannen har ikke foretatt noe kontrolltiltak overfor trossamfunnene de siste år pga ressursmangel.

Resultatområde 82 Gravferdsloven

Det er gitt 13 tillatelser (etter død) til spredning av aske og 17 tillatelser (før død).

H.M. Kongens fortjenstmedalje

Det er utdelte 35 H.M. Kongens fortjenstmedaljer i Østfold i 2003

3.9. HELSEDEPARTEMENTET – STATENS HELSETILSYN

Det vises til medisinalmeldingen for år 2003 fra Helsetilsynet i Østfold datert februar 2004.

3.10. UTDANNINGS- OG FORSKNINGSDEPARTEMENTET

Det vises til årsrapport for 2003 fra fylkesmannen i Østfold, utdanningsavdelingen sendt Utdannings- og forskningsdepartementet med brev datert 12.02.2004.

Vedlegg 1: Ressursforbruk 2003 fordelt på resultatområder og avdelinger

Tabell A: Årsverk fordelt på resultatområder

1)

Resultatområder		Dep	emb. ledelse	miljø-vern	land-bruk	stab	juridisk avdeling	sosial-familie	helse-avd	utdan-ning	sum
01	Vern og bruk av biologisk mangfold	MD		4,50							4,50
02	Friluftsliv	MD		0,50							0,50
03	Kulturminner og kulturmiljøer	MD		0,20							0,20
04	Overgjødsling og oljeforurensning	MD		1,20							1,20
05	Helse- og miljøfarlige kjemikalier	MD		0,80							0,80
06	Avfall og gjenvinning	MD		0,80							0,80
07	Klimaendringer, luftforurensning og støy	MD		0,50							0,50
08	Internasjonalt miljøsamarbeid	MD		0,20							0,20
09	Regional planlegging	MD		3,00		1,00	0,55				4,55
10	Kart- og geodata	MD		1,00							1,00
11	Tverrgående virkemidler og fellesoppgaver	MD		1,85							1,85
21	Landbruksbasert nærings- og bygdeutvikling	LD			12,40						12,40
22	Miljø- og arealforvaltning	LD			7,30						7,30
23	Inntekts- og velferdspolitiske tiltak	LD			1,80						1,80
31	Organisasjon og styring	AAD	2,00	1,60	1,40	17,24	1,60	1,30	1,70	2,95	29,79
32	Forvaltningsutvikling	AAD					0,38				0,38
41	Barnehager	BFD						1,40			1,40
42	Familierett	BFD						2,00			2,00
43	Krisetiltak	BFD						0,20			0,20
44	Familievern	BFD						0,50			0,50
45	Barnevern	BFD						3,00			3,00
46	Foreldreveiledning	BFD						0,20			0,20
47	Gjeldsrådgivning	BFD						0,20			0,20
51	Tilsyn stiftelser, overformynderier	JD					0,65				0,65
52	Rettshjelp	JD					3,10				3,10
53	Konfliktråd	JD					0,05				0,05
55	Økt samfunnssikkerhet og beredskap i fylket	JD				1,20					1,20
56	Sivil-militært samarbeid, kriseplaner	JD				1,00					1,00
57	Oppfølging av sivilforsvaret	JD				1,00					1,00
61	Kommuneøkonomi og samordning	KRD				1,90					1,90
62	Lovlighetskontroll	KRD					0,35				0,35
63	Regelverksforvaltning, klagebehandling	KRD					2,50				2,50
71	Veiledning, kompetanseheving, info	SHD				0,80		2,40	5,50		8,70
72	Tilsyn, klagesaksbehandling	SHD						4,60	6,00		10,60
73	Tilskuddforvaltning	SHD						0,50	0,50		1,00
81	Tros- og livssynssamfunn	KKD					0,08				0,08
?	Utdanning - kap 0203	UFD								8,40	8,40
	Statens hus, andre brukere					3,50					3,50
	Sum		2,00	16,15	22,90	27,64	9,26	16,30	13,70		119,30

										11,35	

1) tilsyn med helsetjenester er ført på resultatområde 72. Iverksetting av nasjonal helsepolitikk er ført på resultatområde 71 og 73.

Tabell B: Årsverk fordelt på ledelse, administrasjon og fagoppgaver pr sektor

Tabell 1. Oversikt over finansiering og sektorplassering av antall årsverk 2003

Antall årsverk	Kap. 1510	Kap. 0203	Eksternt finansiert	TOTAL ÅRSVERK
Ledelse (fylkesmann+ass. fylkesmann)	2,00			**2,00**
Administrasjonsavdelingen (hentes fra tabell 2)	19,37	2,45	3,76	**25,58**
Fagoppgaver pr sektor	74,63	7,90	9,30	**91,83**
Barne- og familiedepartementet	7,80			**7,80**
Helsedepartementet	12,00		1,00	**13,00**
Sosialdepartementet	5,50		2,80	**8,30**
Landbruksdepartementet	19,70		2,70	**22,40**
Miljøverndepartementet	15,40		1,80	**17,20**
Justisdepartementet	8,70			**8,70**
Kommunal og regionaldepartementet	5,43			**5,43**
Utdannings- og forskningsdepartementet		7,90	1,00	**8,90**
Kultur- og kirkedepartementet	0,10			**0,10**
Andre fagdep (f.eks UD/SD)				**0,00**
SUM	**96,00**	**10,35**	**13,06**	**119,41**

Helsedepartementet og Sosialdepartementet kan rapporteres samlet hvis det er vanskelig å skille ut oppgavene.

Det skal tas utgangspunkt i gjennomsnittlig årsbemanning.

Tabell 2. Oversikt over støttefunksjoner. Fordeling på fagområder.

Antall årsverk	Kap. 1510	Kap. 0203	Eksternt finansiert 1)	TOTAL ÅRSVERK
Ledelse (admsjef)	0,00			**0,00**
Arkiv	4,42	1,00		**5,42**
Økonomi/regnskap 2)	3,31		0,43	**3,74**
IKT	2,80			**2,80**
Informasjon mv	1,64		2,03	**3,67**
Personal	2,20			**2,20**
Forværelse/post mv	3,30	1,45		**4,75**
Andre (kantine/vaktmester mv)	1,70		1,30	**3,00**
SUM	**19,37**	**2,45**	**3,76**	**25,58**

Merk at alle støttefunksjoner skal rapporteres uansett avdelingstilknyttning.

1) Eksternt finansiert av andre brukeretater i Statens hus

2) Fylkesmannen har fullserviceavtale med Østfold skattefodkontor. Tilskottsforvaltning landbruk over saturn (1,0 åv) ivaretas av landbruksavdelingen og er ikke inkludert i årsverkstallet for økonomi/regnskap.

Tabell 3. Oversikt over enkelte aktiviteter i 2003

Arkiv				**Antall saker**
Antall registrerte nye saker 1/1-til 31/12 - 2003				**12 868**
Antall dokumenter registrert 1/1-til 31/12 - 2003				**38 228**
Økonomi/regnskap	Agresso	SLP	Saturn	
Antall regnskapsbilag totalt 1/1-31/12 - 2003 1)	10 117	2 725	1 029	**13 871**
SUM				

Inkludert i oversikten er sykefravær og fødselspermisjoner med lønn. Permisjoner uten lønn er ikke medregnet. Embetet hadde et beregnet sykefravær på 4,43% i 2003.

Vedlegg 2: Oversikt over ansatte pr. 31.12.03

Embetsledelsen

Grimstad, Edvard	fylkesmann	(pensjon 31.03.)
Sandereid, Lise B	fylkesmann kst.	(fra 01.04.)
Lund, Tove L.	ass. fylkesmann (fung)	

Administrativ stab

Aas, Svein Kåre	rådgiver	
Bednarczyk, Mai-Kristin	sekretær	
Bringsjord, Kjell	avd.direktør	
Cuming, Laila Toldnes	sekretær	
Danielsen, Bente	fullmektig	(slutt 30.06.)
Ernø, Karin Wang	husholdsassistent	
Hansen, Grethe Solli	husholdsassistent	
Hansen, Trude	fullmektig	
Henriksen, Karin	førstesekretær	
Hollup, Geir	senorrådgiver	
Iversen, Anita	konsulent	
Johansson, Gerd	konsulent	
Krapf, Ernst W.	førstekonsulent	
Larsen, Kirsten	førstesekretær	
Lilleaas, Lisbeth Dahl	konsulent	
Lilleberg, Bente	rådgiver	
Lindseth, Grete	rådgiver	(oppdrag)
Listerud, May	konsulent	
Lund, Tormod	avd.direktør	(oppdrag)
Oppebøen, Sigvald	seniorrådgiver	
Oppegaard, Hanne	førstesekretær	
Pedersen, Edith	husholdsassistent	
Rogan, Richard	konsulent	
Rådahl, Åsmund	rådgiver	
Slaatrem, Berit	arkivleder	
Solhaug, Solveig	konsulent	
Stenrød, Aage	seniorrådgiver	
Sørensen, Kari	husholdsassistent	
Tande, Vivi	konsulent	
Torjussen, Frøydis	konsulent	
Unnemark, Terje	førstesekretær	
Wang, Astrid S.	førstekonsulent	
Wang, Solveig	førstekonsulent	
Wesche, Grethe	fullmektig	
Winther, Tore	konsulent	(perm)

Helseavdelingen

Berger, Elin	førstekonsulent	
Fosse, Siri	assisterende fylkeslege	
Hagelskjær, Solveig	rådgiver	
Hamre, Ellinor	rådgiver	
Hunderi, Astrid	rådgiver	
Jacobsen, Sissel Fiane	rådgiver	
Johnsen, Lasse	underdirektør	
Lorentzen, Fredrik	rådgiver	
Markhus, Elisabeth Lilleborge	fylkeslege	
Marthinsen, Finn	rådgiver	(perm)
Mjelde, Anette	rådgiver	
Olsen, Mona	førstesekretær	
Smebye, Kari L.	rådgiver	
Thorne, Knut Fredrik	rådgiver	
Vidar, Grete	seniorrådgiver	
Wæraas, Ann-Jeanette	konsulent	

Juridisk avdeling

Bjørnstad, Katrine	rådgiver	
Dalbye, Inger-Karin	konsulent	
Garnaas, Ragnhild	konsulent	
Grimsrud, Kirsten	rådgiver / nestleder	
Grønnern, Henning	førstekonsulent	
Havig, Eva	konsulent	
Kielland, Maylis	førstekonsulent	
Mikarlsen, Håkon	overingeniør	
Rønningen, Trond	avdelingsdirektør	
Syversen, Anita K.	rådgiver	

Landbruksavdelingen

Aae, Hege Lunde	fylkesagronom	
Berg, Knut	fylkesagronom	
Bjønnes, Thor	landbruksdirektør	
Bjørnstad, Johan	fylkesagronom	
Dahl, Fredrik	fylkesagronom	
Duesund, Harald	fylkesagronom	
Eriksen, Ingvill Bakker	konsulent	
Fosser, Hanne	fylkesagronom	
Gabestad, Otto	fylkesskogmester	
Haug, Kristen	fylkesagronom	
Hjørnevik, Karianne	fylkesagronom	
Horn, Lill Anita	fylkesagronom	(slutt 31.03.)
Høyås, Tyra	fylkesagronom	
Johansen, Maria	sekretær	(slutt 31.08.)
Karlstad, Nils	fylkesagronom	
Kolberg, Egil	avdelingsingeniør	
Kristoffersen, Karen-Elise	konsulent	
Liheim, Jan	fylkesskogsjef /	nestleder
Nordberg, Øyvind	fylkesagronom	
Olsen, Monika	fylkesagronom	
Saxrud, Nina Glomsrud	fylkesagronom	(perm)
Sikkeland, Kristian	konsulent	
Skjeltorp, Bjørn	avdelingsingeniør	
Sommerfelt, Hans Jørgen	fylkesskogmester	
Sundby, Viggo	fylkesjordsjef	
Walberg, Gaute	rådgiver	
Welle, Cathrin	førstekonsulent	

Miljøvernavdelingen

Asheim, Vidar	førstekonsulent	
Bergerøy, Turid H.	rådgiver	
Bergstrøm, Rune	avd.direktør	fung
Bjar, Gunnar	førstekonsulent	
Fjellbakk, Åsmund	viltkonsulent	
Fløgstad, Knut	senioringeniør	
Gjøsund, Siw	førstekonsulent	
Gudevold, Bjørn Ketil	senioringeniør	
Hardeng, Geir	førstekonsulent	
Hauger, Torodd	overingeniør	(perm)
Hermansen, Øyvind	tekniker	
Høvik, Morten	overingeniør	
Jansson, Siv-Thuva	rådgiver	
Karlsen, Leif Roger	fiskekonsulent	
Krohn, Ottar	avd.direktør	(oppdrag)
Martinsen, Ole	førstekonsulent	
Nørgaard, Ingrunn	førstesekretær	
Richter, Aase	ass.avd.direktør	fung
Simonsen, Per Arild	seniorrådgiver	
Vallner, Per	rådgiver	

Sosial- og familieavdelingen

Austad, Laila	konsulent	
Bakken, Torgunn	førstekonsulent	
Bergvik, Karin H.	rådgiver	
Buer, Eileen	førstekonsulent	
Burns, Brit	konsulent	
Grønstøl, Atle	førstekonsulent	
Haabeth, Marit W.	rådgiver	
Haugland, Gry	rådgiver	
Lund, Kari	rådgiver	
Marthinsen, Sissel	rådgiver	
Monstad, Nils Egil	avdelingsdirektør	fung.
Nygaard, Jens R.	rådgiver	
Nyhus, Mette Røe	rådgiver	
Olsen, Gunn-Evy	konsulent	
Ongstad, Jorun	rådgiver	
Oraug, Karin E.	rådgiver	
Salberg, Kjersti S.	rådgiver	
Sekkelsten, Hanne	førstekonsulent	

Utdanningsavdelingen

Aarsund, Erik	rådgiver	(pensjon 01.10.)
Amundsen, Ragnhild Stai	utdanningsdirektør	
Askland, Tallak	førstekonsulent	
Been, Kari	føstesekr.	(pensjon 01.10)
Faugli, Lill Berit	sekretær	
Frigård, Tor	rådgiver	
Furuheim, Gerd Marit	konsulent	

Gundersen, John	assisterende direktør
Heilmann, Trine Lise	rådgiver
Jacobsen, Rolf- Johan	fullmektig
Pehrsen, Tom	rådgiver
Røed, Britt Tove	rådgiver
Tuseth, Paul	rådgiver
West, Unn E.	rådgiver

Fylkesmannen i Østfold

Rapport